

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління
Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр
(освітній рівень)

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка і аналітика бізнесу»

на тему: Індикатори фінансової стійкості як інструментарій діагностики діяльності підприємств з виробництва взуття на прикладі підприємства ТОВ «ЛІТМА» (м. Хмельницький)

ДРЕАБ. 0 2 3 2 4 9 . 0 1 . 0 6 . 0 0

Виконала: студентка 2 курсу, гр. ЕАБм-23-1 12.12.24 Вікторія ЗВАРИЧ

Підпис, дата Ініціали, прізвище

Керівник

12.12.24 Валентина ЛУК'ЯНОВА

Підпис, дата Ініціали, прізвище

Нормоконтролер

Олександр ПИЛИП'ЯК

Підпис, дата Ініціали, прізвище

До захисту допускаю:

Завідувач кафедри ЕАМ та ІТБ

д-р екон. наук, проф.

12 12. 2024 р.

Підпис, дата Павло ГРИГОРУК

Підпис, дата Ініціали, прізвище

Хмельницький, 2024

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра Економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі

Освітній рівень «магістр»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма «Економіка і аналітика бізнесу»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Павло ГРИГОРУК

2 08 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Зварич Вікторії Олександрівні

1. Тема роботи «Індикатори фінансової стійкості як інструментарій діагностики діяльності підприємств з виробництва взуття на прикладі підприємства ТОВ «ЛІТМА» (м. Хмельницький)», керівник роботи Лук'янова Валентина В'ячеславівна, доктор економічних наук, професор, затверджена наказом по університету від 26.08.2024 року № 60 дод. №14
2. Строк подання студентом роботи на кафедру 12 грудня 2024 року.
3. Вихідні дані до роботи: законодавчі положення України, наукова, методична література з питань фінансової стійкості, дані звітності підприємства
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Вступ. Теоретико-методичні основи фінансової стійкості підприємства. Оцінювання діяльності підприємства. Рекомендаційні заходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства. Висновки.
5. Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень). Наукові підходи до трактування поняття «фінансова стійкість». Відносні показники фінансової стійкості підприємства. Кількість діючих суб'єктів господарювання у розрізі регіонів. Обсяг реалізованої продукції. Динаміка експорту та імпорту текстильних матеріалів, текстильних виробів та взуття в Україні. Техніко-економічні показники підприємства ТОВ «ЛІТМА». Динаміка разом доходів в діючих та порівняльних цінах. Коефіцієнти фінансової стійкості за 2021-2023 рр. Визначення типу фінансової стійкості підприємства. Аналіз формування прибутку підприємства. Аналіз рентабельності підприємства. Аналіз ліквідності балансу підприємства. Динаміка показників ліквідності. Аналіз обігових коштів підприємства. Програма внутрішніх заходів для підтримки

фінансової стабільності ТОВ «ЛІТМА». Рекомендаційні підходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства.

6. Консультанти розділів дипломної роботи

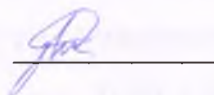
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 2.09.24

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів (розділів) дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Вступ	01.10.24	
Теоретичний розділ	22.10.24	
Аналітично-дослідницький розділ	10.11.24	
Проектно-рекомендаційний розділ	25.11.24	
Висновки	07.12.24	
Оформлення роботи. Графічна частина	12.12.24	

Студентка

Вікторія ЗВАРИЧ

Керівник роботи

Валентина ЛУК'ЯНОВА

АНОТАЦІЯ
до дипломної роботи

Студентка Вікторія ЗВАРИЧ

Керівник Валентина ЛУК'ЯНОВА

Тема роботи Індикатори фінансової стійкості як інструментарій діагностики діяльності підприємств з виробництва взуття на прикладі підприємства ТОВ «ЛІТМА» (м. Хмельницький)

Пояснювальна записка до роботи включає 67 сторінок, 26 таблиць, 5 рисунків, перелік джерел посилання з 43 найменувань, 1 додатку.

Ключові слова: Фінансова стійкість підприємства, підвищення фінансової стійкості, фінансовий стан, ліквідність активів, платоспроможність, фінансова безпека, рівновага

Предметом дослідження є: принципи та методи, які застосовуються для підвищення фінансової стійкості підприємства

Підприємство-об'єкт дослідження ТОВ «ЛІТМА» (м. Хмельницький)

За результатами дослідження сформульовані рекомендаційні заходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства на прикладі ТОВ «ЛІТМА»

Одержані результати можуть бути використані у практичній діяльності підприємств з виробництва взуття, в т.ч. ТОВ «ЛІТМА»

Дата виконання дипломної роботи 12.12.24р.

Дата захисту дипломної роботи 19.12.24р.

Дипломник / Вікторія ЗВАРИЧ /

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1 Теоретико-методичні основи фінансової стійкості підприємства	8
1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства	8
1.2 Показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємства	11
1.3 Методи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства	18
Розділ 2 Аналітична оцінка фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА»	22
2.1 Стан та тенденції розвитку легкої промисловості в Україні та в світі	22
2.2 Загальноекономічна характеристика підприємства	26
2.3 Аналіз фінансової стійкості підприємства	30
2.4 Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства	37
Розділ 3 Рекомендаційні заходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА»	46
3.1 Заходи щодо покращення фінансової стійкості підприємства	46
3.2 Вид фінансової стійкості підприємства за узагальненою та модифікованою шкалою	49
3.3 Оптимізація структури капіталу підприємства	52
3.4 Автоматизація фінансового аналізу підприємства	55
Висновки та пропозиції	59
Перелік джерел посилання	62
Додатки	68

ВСТУП

Будь-яке підприємство хоче бути конкурентноздатним, щоб повноцінно існувати на ринку, але для цього необхідно мати достатньо фінансових ресурсів. Саме підвищення фінансової стійкості та її зміцнення є важливим завданням для компаній. Ці заходи направлені на постійний моніторинг та аналіз, збір статистичної інформації, проведення оптимізації підприємства.

Необхідно визначити конкретні напрямки щодо покращення фінансових показників. На початку провести аналіз кожної галузі підприємства, потім здійснити загальний та індивідуальний план по покращенню підприємства. Якщо підприємство є повністю стабільне, то не потрібно зупинятися на цьому, а намагатися покращити загальний механізм підприємства, що дасть можливість компанії бути конкурентоспроможним.

Широкий спектр питань, пов'язаних із дослідженням фінансової стійкості, детально розглянуто в працях як зарубіжних, так і вітчизняних економістів, таких як: О. Непочатенко [25], А. Гропеллі [26], Г. Партин [27], А. Чупіс [41], Г. Савицька [34], Л. Балабанова [7] та інші.

Метою дипломної роботи є теоретичне та практичне дослідження підвищення фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА» та розробка рекомендацій.

Відповідно до поставленої мети сформульовано такі основні завдання:

- дослідити праці вчених, які присвячені проблемам фінансової стійкості підприємства;
- визначити сутність поняття «фінансова стійкість»;
- розглянути фінансові показники, які застосовуються для аналізу фінансової стійкості підприємства;
- розглянути підходи та стратегії щодо підвищення фінансової стійкості підприємства;
- здійснити загальну характеристику підприємства;

- провести аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства;
- запропонувати заходи щодо покращення фінансової стійкості підприємства;
- оптимізувати структуру капітал та провести автоматизацію.

Об'єктом дослідження є аналіз фінансової стійкості підприємства та методи покращення. Предметом дослідження є комплекс принципів і методів, які застосовуються для підвищення фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА».

В залежності від поставленої мети та завдань застосовували різні методи: методи синтезу та аналізу, методи систематизації, групування та узагальнення, метод графічного аналізу.

Інформаційною базою для дослідження стали нормативно-правові акти, монографії, навчальні посібники та наукові видання, статистична та фінансова звітність. Аналітичні розрахунки проводилися за даними ТОВ «ЛІТМА» за 2021-2023 рр.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність фінансової стійкості підприємства

В умовах глобалізації та агресії з боку росії фінансова стабільність підприємств стає надзвичайно важливою. Застосування санкцій, постійні зміни в торгових угодах, природні катастрофи та інші фактори створюють великі ризики для підприємств. Подальший розвиток та виживання стає вагомим етапом для підвищення фінансової стійкості підприємства.

Автори підкреслюють, що фінансова стійкість підприємства є важливою частиною його фінансового стану (табл. 1.1). Якщо підприємство розвивається завдяки власним джерелам фінансування, то воно досягло найвищого рівня фінансової стійкості. Таке підприємство має переваги над іншими, щодо інвестицій, кредитних ресурсів, у виборі персоналу та сировини.

Серед різних визначень фінансової стійкості, що були запропоновані ученими, виникають певні розбіжності щодо самого поняття. Одні автори визнають фінансову стійкість, як стан фінансових ресурсів, використання та розподілу, що забезпечує ефективний розвиток, інші – що фінансова стійкість досягається при вільному маневруванні коштів, при стійкому економічному зростанні та коли доходи стабільно перевищують витрати. Також існують і інші погляди щодо фінансової стійкості. Наприклад, Базилінська О. Я. та Крамаренко Г. О. вважають, що фінансова стійкість формується через вплив необхідних фінансових ресурсів та рентабельності [17].

Фінансову стійкість можна порівняти з такими економічними категоріями як платоспроможність, стабільність, фінансова безпека, рівновага та гнучкість. Коротко розглянемо дані поняття:

- платоспроможність підприємства – це коли підприємство вчасно виконує фінансові зобов'язані завдяки наявності фінансових ресурсів [5];

- фінансова безпека підприємства – це детермінований рівень фінансового стану підприємства, що гарантує захищеність його фінансових інтересів від потенційних загроз [40];

- фінансова рівновага підприємства – це стабільність фінансового стану, що забезпечується вагомою частиною власного капіталу та маневруванням власними коштами, щоб забезпечити постійний процес фінансової діяльності [39];

- фінансова гнучкість підприємства – це можливість підприємства мобілізувати певний обсяг грошових коштів з метою вирішення проблем та мінімізувати зобов'язання в короткі терміни для здійснення інвестицій [24];

- фінансова стабільність підприємства – це здатність підприємства утримувати достатній рівень фінансової стійкості при досягненні фінансової рівноваги на довгий термін [31].

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до трактування поняття «фінансова стійкість»

Автор	Трактування
Базилінська О. [6]	Здатність підприємства функціонувати зберігаючи баланс між пасивами та активами в зовнішньому та внутрішньому середовищі, при цьому забезпечує інвестиційну привабливість та платоспроможність при прийнятному ризику
Лахтіонова Л. [19]	Стан фінансових ресурсів, коли підприємство вільно управляє грошовими ресурсами та може ефективно застосовувати їх для безперервного процесу діяльності
Лиференко Г. [21]	Стан фінансових ресурсів, коли підприємство може функціонувати завдяки зростанню капіталу, при цьому зберігаючи платоспроможність та кредитоспроможність при низькому рівні ризику
Марцин С. [23]	Стан фінансових ресурсів підприємства, що гарантує розвиток діяльності завдяки власним коштам при збереженні кредитоспроможності та платоспроможності при мінімальному рівні ризику
Павловська О., Притуляк Н. [10]	Здатність суб'єкта господарювання покривати запаси та витрати за рахунок власних коштів, при цьому уникати невиправданої заборгованості та вчасно виконувати зобов'язання

Якщо на підприємстві спостерігається надмірна фінансова стійкість, то це призводить до накопичення зайвих резервів та запасів, що фактично перетворюється на «мертвий» капітал, що стримує розвиток підприємства, а якщо недостатня фінансова стійкість, то це говорить про неплатоспроможність підприємства [42].

Фінансова стійкість – це стан ресурсів підприємства, що забезпечуватиме його постійну платоспроможність. Вона оцінює фактичний стан підприємства, а пошук внутрішніх можливостей, методів та засобів щодо покращення визначає характер економічного аналізу. Тому, фінансова стійкість забезпечує кредитоспроможність та платоспроможність організації в результаті ефективного розподілу та використання фінансових коштів. В той же час, вона залежить від забезпеченості запасів власними джерелами та від пропорції позикових та власних коштів [12].

Фінансову стійкість можна класифікувати за такими типами [4]:

- абсолютна – підприємство повністю покриває запаси та витрати власними коштами, при цьому не залучає позикових ресурсів. Це говорить про те, що організація не залежить від кредиторів;

- нормальна – суб'єкт господарювання залучає дебіторську заборгованість, щоб покрити запаси. Ця стійкість вважається нормальною, адже забезпечується платоспроможність підприємства;

- нестійка – коли підприємство має дефіцит джерел фінансування витрат та запасів, але є можливість відновити фінансову рівновагу залучаючи тимчасово вільні кошти в оборот підприємства;

- кризовий фінансовий стан – підприємство має прострочену кредиторську та дебіторську заборгованість, наявні кредити та позики, що не сплачені вчасно, витрати та запаси не передбачені джерелами їх формування.

Підприємство є фінансово стійким, якщо власні кошти здатні забезпечити запаси та витрати, при цьому не допускаючи заборгованості. Тобто, чим вищий фінансовий стан підприємства, тим менша залежність від змін ринкових умов, що значно зменшує ризики банкрутства [8].

Розрізняють зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства. До зовнішніх факторів можна віднести: платоспроможність попиту, законодавчі акти, економічні умови середовища, кредитна та політична політика держави. Основними внутрішніми факторами є: попит та структура продукції, обсяг уставного капіталу, динаміка витрат у порівнянні з доходами, стан активів та ресурсів [16].

Тобто, внутрішня стійкість – це стан підприємства, за якого гарантується високий результат діяльності. Вона досягається завдяки швидкій реакції на зміни, що утворюються в середині його господарювання. Зовнішня стійкість включає в себе систему управління в масштабах країни, тобто макросередовища.

Отже, можна говорити про те, що фінансова стійкість підприємства за ринкових умов господарювання є вирішальною, адже саме фінанси є ключовим чинником економічної системи. При наявності фінансової складової, організація може відкривати для себе нові ринки збуту, покращувати асортимент продукції та розвивати інші напрямки діяльності.

Фінансова стабільність підприємства є також важлива в умовах війни та глобалізації. Її також порівнюють з платоспроможністю, рівновагою, гнучкістю, безпекою, стабільністю та платоспроможність. Автори мають дещо різні погляди щодо фінансової стійкості підприємства, одні вважають, що це є певний стан фінансових ресурсів, що забезпечує розвиток підприємства, інші ж говорять, про досягання стабільності між доходами та витратами.

Розрізняють різні види фінансової стійкості, від абсолютної, коли підприємство має достатньо ресурсів, щоб покрити запаси та витрати, до кризової, коли компанія не здатна покрити заборгованість, що в подальшому може привести до банкрутства.

1.2 Показники фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

Оцінка фінансової стійкості підприємства має на меті проведення дослідження із застосуванням відповідної інформації, визначення факторів,

проведення аналізу та співставлення з іншими результатами, розробка пропозицій та багато іншого [38].

Можна виділити основні ознаки фінансової стійкості підприємства [38]:

- досягнення поставленої рентабельності та прибутку;
- доцільне використання основних засобів;
- ефективне використання власних та позикових коштів;
- дотримання ліквідності балансу;
- зменшення обсягів устаткування та незавершеного будівництва;
- дотримання платіжної дисципліни.

Аналіз фінансової стійкості проводиться в декілька етапів. Перший етап включає розрахунок абсолютних та відносних показників, а інший – визначення зони безпеки та розрахунок фінансового та операційного левериджу [22, с. 457].

У складі абсолютних показників фінансової стійкості зазвичай виділяють дві основні групи: показники наявності джерел для формування запасів і показники забезпеченості запасів цими джерелами [8, с. 209]. Дані показники фінансової стійкості подані у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Абсолютні показники фінансової стійкості [22, с. 458]

Назва показника	Характеристика
Наявність власних коштів	Різниця між власним капіталом та необоротними активами. Високий рівень власного капіталу свідчить про фінансову стійкість і знижує ризики банкрутства
Наявність власних та довгострокових коштів	Збільшенням показника наявності власних коштів на суму довгострокових зобов'язань
Наявність загальних коштів	Збільшенням показника наявністю власних та довгострокових коштів на суму короткострокових кредитів банків
Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних коштів	Різниця між власними коштами та запасами
Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів	Різниця між робочим капіталом та запасами
Надлишок (+) чи дефіцит (-) загальних коштів	Різниця між загальними коштами та запасами

Відповідно до рівня забезпеченості запасів джерелами формування визначають тип фінансової стійкості підприємства (табл. 1.3).

Таблиця 1.3 – Визначення типу фінансової стійкості підприємства [22, с. 459]

Показник	Тип фінансової стійкості			
	Абсолютна	Нормальна	Нестійка	Кризова
Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних коштів	≥ 0	< 0	< 0	< 0
Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів	≥ 0	≥ 0	< 0	< 0
Надлишок (+) чи дефіцит (-) загальних коштів	≥ 0	≥ 0	≥ 0	< 0

Після розрахунку абсолютних показників проводиться аналіз відносних показників підприємства (табл. 1.4). Завдяки цим розрахункам можна визначити співвідношення ресурсів підприємства за різними джерелами. В основному сюди відносяться коефіцієнти автономії, фінансової залежності, фінансового ризику, маневреності капіталу, фінансової стабільності, залучення довгострокових позик та кредитів. На значення цих показників впливає велика кількість факторів, тому важливо їх порівнювати в часі та за групами подібних підприємств. В основному кредитори обирають ті організації, в яких є велика частка власного капіталу, а самі власники надають перевагу зростанню частки позикових коштів [22, с. 460].

Запас фінансової стійкості підприємства – показник, що визначає прийнятний відсоток зменшення операційного доходу до тої межі, поки операційна діяльність залишиться беззбитковою. Якщо значення даного показника є високим, то це говорить про зменшення ризику виникнення збитковості. Також запас фінансової стійкості визначає рівень діяльності підприємства на той момент, яким можна скористатися при виникненні несприятливих обставин. Рівень запасу фінансової стійкості характеризує захищеність постачальників та кредиторів від несплати коштів [37].

Таблиця 1.4 – Відносні показники фінансової стійкості підприємства [35]

Назва показника	Нормативне значення	Формула	Визначення
1	2	3	4
Коефіцієнт автономії	>0,5	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Загальний капітал}}$	Визначає частку власного капіталу в загальному обсязі активів, інвестованих у діяльність компанії, і обчислюється як відношення власного до загального капіталу
Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	$\frac{\text{Довгостр. зобов'язання}}{\text{Власний капітал}}$	Протилежний до коефіцієнта автономії і обчислюється як відношення суми валюти балансу до власного капіталу.
Коефіцієнт маневреності капіталу	>0,4	$\frac{\text{Прибуток до оподат.}}{\text{Загальний капітал}}$	Визначає частку запасів як матеріальних оборотних активів у загальному обсязі власних оборотних коштів.
Коефіцієнт фінансового ризику	<0,5	$\frac{\text{Зобов'язання}}{\text{Власний капітал}}$	Показує скільки гривень залучених коштів припадає на кожен гривню власних
Коефіцієнт залучення довгострокових позик та кредитів	0,4-0,5	$\frac{\text{Довгостр. зобов'язання}}{\text{Загальні активи}}$	Дозволяє проаналізувати, яку частку довгострокові зобов'язання становлять у загальному обсязі залучених коштів.
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,5-0,6	$\frac{\text{Капіт. джер. фінан.}}{\text{Загальні активи}}$	Відображає загальний відсоток власного капіталу в контексті капіталізованих джерел.
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Сукупні зобов'язання}}$	Визначає, скільки одиниць власного капіталу припадає на кожен одиницю залученого капіталу.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	>0,1	$\frac{\text{Оборотні кошти}}{\text{Короткостр. зобов'язання}}$	Відображає, наскільки підприємство має ресурсів для забезпечення незалежного фінансового функціонування.

Щоб визначити запас фінансової стійкості, необхідно спочатку знайти валову маржу (ВМ) за формулою (1.1):

$$ВМ = РП - ЗВ \quad (1.1)$$

РП – обсяги реалізованої продукції;

ЗВ – змінні витрати.

Далі визначаємо коефіцієнт валової маржі ($K_{ВМ}$) за формулою (1.2):

$$K_{ВМ} = \frac{ВМ}{РП} * 100\% \quad (1.2)$$

Розраховуємо поріг рентабельності (ПР), за якого всі витрати покриваються, немає ні прибутків, ні збитків (1.3):

$$ПР = \frac{ПВ}{K_{ВМ}} * 100\% \quad (1.3)$$

ПВ – постійні витрати.

Визначаємо запас фінансової міцності ($З_{фм}$), на скільки підприємство може знизити обсяг реалізації, перш ніж почне приносити збитки (1.4):

$$З_{фм} = РП - ПР \quad (1.4)$$

Маржинальний аналіз базується на вивченні та прогнозі трьох показників «втрати – обсяг реалізації продукції - прибуток». Його ще називають, як аналіз беззбитковості або CVP-аналіз [22, с. 459].

Ліквідність балансу визначає можливість трансформувати наявні активи в грошові кошти, щоб покрити платежі у відповідний термін. Вона також характеризує ступінь організованості своїх активів з термінами погашення своїх зобов'язань [1].

Всі активи та пасиви підприємства можна поділити на чотири основні групи. Активи класифікують в залежності від їх ліквідності, а пасиви – від термінів погашення зобов'язань (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Групування активів та пасивів підприємства [1]

Групи	Позначення	Характеристика
Активи		
Високоліквідні	A1	Поточні фінансові інвестиції та грошові кошти і їх еквіваленти
Швидколіквідні	A2	Одержані векселі та дебіторська заборгованість
Повільноліквідні	A3	Витрати майбутніх періодів, запаси та інші оборотні активи
Важколіквідні	A4	Необоротні активи, необоротні активи групи вибуття та необоротні активи призначенні для продажу
Пасиви		
Найбільш термінові	П1	Поточні забезпечення та інші поточні зобов'язання, кредиторська заборгованість
Короткострокові	П2	Доходи майбутніх періодів, короткострокові кредити банків та поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями
Довгострокові	П3	Довгострокові зобов'язання
Постійні	П4	Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду, зобов'язання, що виникають від необоротних активів, призначених для продажу та груп вибуття, власний капітал

Щоб визначити ліквідність балансу потрібно порівняти підсумки для кожної групи активів і пасивів. Баланс буде вважатися абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі умови: $A1 \geq P1$; $A2 \geq P2$; $A3 \geq P3$; $A4 \leq P4$.

Щоб визначити поточну ліквідність потрібно порівняти високоліквідні активи з найбільш терміновими зобов'язаннями, а також швидколіквідні активи з короткостроковими зобов'язаннями ($A1 \geq P1$, $A2 \geq P2$).

Перспективна ліквідність визначається порівнянням активів, які повільно реалізуються з довгостроковими пасивами ($A_3 \geq P_3$).

При аналізі ліквідності підприємства також розраховують коефіцієнти абсолютної ліквідності, швидкої ліквідності, платоспроможності та покриття. Визначення цих показників є важливим не лише для самого підприємства, а й для зовнішніх суб'єктів господарювання [1].

Для більш детального аналізу платоспроможності, розраховують показники довгострокового фінансового забезпечення. Вони визначаються згідно золотого правила фінансування та відображають покриття необоротних активів довгостроковим капіталом на короткий чи довгий термін [30].

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня (Д1) визначаємо за формулою (1.5):

$$D_1 = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Необоротні активи}} \quad (1.5)$$

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня (Д2) обчислюємо (1.6):

$$D_2 = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи}} \quad (1.6)$$

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеня (Д3) розраховуємо за формулою (1.7):

$$D_3 = \frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи} + \text{Постійні зобов'язання}} \quad (1.7)$$

Перший показник має бути більшим за 0,5-0,7. Значення другого показника має бути більше одиниці. Нормальним вважається діапазон коефіцієнта від 1,2 до 1,6. Якщо коефіцієнт знаходиться в цьому діапазоні, то підприємство можна

вважати платоспроможним. Щодо третього показника, то тенденція до зростання говорить про позитивну динаміку [30].

Тобто, щоб провести детальний аналіз фінансової стійкості підприємства необхідно визначити ряд абсолютних та відносних показників, провести ліквідність балансу та розрахувати коефіцієнти платоспроможності. Кожний з цих етапів дасть можливість виявити проблемні зони підприємства, та вже як висновок розробити заходи щодо покращення.

1.3 Методи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства

Оптимізація ліквідності підприємства здійснюється завдяки механізму фінансової стабілізації, тобто методів, які спрямовані на зменшення зобов'язань та на збільшення грошових коштів, що забезпечують ці зобов'язання. Якщо говорити про зменшення зобов'язань, то необхідно продовжити строки кредиторської заборгованості за оплату товарів, зменшити рівень умовно-змінних витрат та перенести виплату дивідендів. Для того щоб збільшити кількість грошових коштів потрібно оптимізувати запаси, прискорити оборотність дебіторської заборгованості та скоротити гарантійні та страхові запаси на той період, коли підприємство має проблеми з фінансами [33, с. 134].

Якщо говорити про ситуацію в Україні, то відновити фінансову стійкість підприємства можна завдяки стратегії фінансової стабілізації. Основна мета якої є саме вирішення питань, щодо фізичного та морального зношування обладнання. Велика кількість обладнання є застарілими та зношеними, адже за 2019 рік ступінь зносу основних засобів становив 66%. Щоб вирішити дану проблему, потрібно замінити стару техніку та модернізувати наявне обладнання шляхом прискорення строків ремонту. Важливо також запровадити певні механізми, щодо пониження податків на інвестиції в основні засоби [36, с. 346].

Оптимізація збутової політики важлива саме в умовах конкуренції. Адже потрібно оптимізувати маркетингову політику на підприємстві, щоб просувати власну продукцію. Важливо звернути увагу на реалізацію всієї продукції, яка

залишається на складах, для того щоб покращити фінансовий стан організації. Для того, щоб збільшити оборотний капітал та прибуток, можна розширити ринки збуду, тобто створити пункти роздрібної торгівлі [28, с. 141].

Для покращення коефіцієнта ліквідності важливо збільшити кількість коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що дозволить компаніям брати позики в банку для фінансування своєї діяльності. Якщо на підприємстві є зайві виробничі та невиробничі фонди, то їх можна здати в оренду, для отримання коштів [28, с. 141].

В конкурентному середовищі важливо постійно відповідати трендам, і тому розробка нових видів продукції, що можуть зацікавити споживача дасть можливість покращити фінансовий стан підприємства [28, с. 141].

В ринкових умовах виникає потреба у визначенні фінансових можливостей та проведення оцінки фінансового стану інших суб'єктів. Для цього необхідно створити фінансову стратегію, яка повинна включати в себе [29, с. 159]:

- стратегічне управління фінансовими ресурсами;
- виявлення основних напрямків та їх виконання, щодо використання запасів;
- відповідність дій, які спрямовані на матеріальні можливості підприємства;
- підготовка стратегічних джерел;
- проведення обліку можливостей своїх конкурентів;
- виявлення загрози з боку конкурентів та застосування сил щодо її усунення;
- суперництво за ініціативу для досягнення переваги;
- мобілізація внутрішніх резервів.

Внутрішні резерви розрізняють явні та приховані. Перші резерви виявляються через ліквідацію, тобто втрати окремих видів ресурсів, а інші – це та частина капіталу, яка не відображена в балансі. Для пошуку резервів підприємства також грошові потоки через зниження собівартості продукції.

Важливо розуміти, що для кожної організації є свій набір факторів, які можуть впливати на собівартість [18, с. 277].

Щодо фінансової стратегії, то вона створюється з врахуванням інфляції, ризику неплатежів та інших причин. Вона повинна повністю відповідати поставленим завданням та при необхідності змінюватися. Якщо постійно проводити контроль та перевірку щодо надходження доходів, то можна досягти чи немалих успіхів в управлінні фінансами [29, с. 159].

Розрізняють ще такі методи, щодо підвищення фінансової стійкості підприємства :

- перегляд контрактів з постачальниками та проведення аналізу щодо транспортування товарів, що дасть можливість оптимізувати поставки;
- ефективність управління підприємством, може бути застосоване через стратегії управління ризиками та постійним контролем фінансових коштів;
- стимулювання працівників, тобто необхідно вводити системи щодо автоматизації завдань та залучати матеріальне стимулювання;
- формування довіри підприємства через надання точної та своєчасної інформації, що в подальшому буде формувати позитивне уявлення про підприємство;
- ідентифікація ризиків, щоб виявляти потенційна загрози на підприємстві. Це допоможе зосередитися на важливих напрямках діяльності;
- взаємодія персоналу, важливо залучати всіх працівників щодо виявлення ризиків завдяки періодичному навчанню та підвищенню свідомості для створення культури безпеки.

Отже, розрізняють велику кількість методів щодо підвищення фінансової стійкості підприємства. В Україні ці методи направлені на вирішення фізичного та морального зносу. Якщо говорити за підприємства, то в деяких випадках можна застосовувати маркетингову політику, яка направлена на створення нової продукції, розширення ринків збуту та реалізувати наявні товари. Щодо ринкових умов, то більшість методів зосереджені на оцінці фінансового стану конкурентів. Розробка фінансової стратегії підприємства допоможе організувати

роботу та підвищити фінансові ресурси. Не менш важливим заходами щодо покращення фінансів є управління персоналом, ідентифікація ризиків, ефективність управління та взаємодія з постачальниками.

РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЛІТМА»

2.1 Стан та тенденції розвитку легкої промисловості в Україні та в світі

Легка промисловість – галузь господарства України, що включає в себе виробництво тканин, одягу, взуття, шкіряні товари, іграшки та фарфоровий посуд. Вона обслуговує весь господарський комплекс країни [20].

Аналізуючи таблицю 2.1, в Україні було зареєстровано понад 14628 суб'єктів у галузі легкої промисловості в 2023 р. У більшості областей в 2023 р. відзначено позитивну динаміку (Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Івано-Франківській, Київській та Харківській областях), де кількість суб'єктів збільшилось. Найбільше зростання зафіксовано в Харківській області. Однак є й області, де спостерігається зниження виробництва, а саме в Луганській, в Донецькій та в Херсонській областях, де виробництво скоротилось в порівнянні з попереднім роком. Виробництво в 2023 р. майже відновилося до рівня 2021 р., що говорить про стабілізацію галузі після падіння у 2022 р.

Якщо говорити за Хмельницьку область, то кількість суб'єктів зменшилась на 29 одиниць в порівнянні з 2022 р., а потім зросла на 99 одиниць в 2023 р. Щодо структури, то Хмельницька область займає 7% від загальної кількості. Найбільше виробників розташовано в м. Києві (12,74%), Харківській (12,59%), Львівській (8,16%), Одеській (7,29%) областях.

Легка промисловість, як і інші промисловості стикаються з серйозними викликами. Причиною цього є саме обстріли на території України, що створюють дефіцит електроенергії. Також сюди можна віднести нехватку кадрів та брак фінансових та виробничих потужностей. Важливо, щоб держава підтримувала ці промисловості, адже при її відсутності створюються нерівні умови щодо конкуренції та ведення бізнесу [9, с. 7].

Таблиця 2.1 – Кількість діючих суб'єктів господарювання у розрізі регіонів за 2021-2023 рр. [13]

Показник	Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів усього, одиниць			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
Україна	14623	13085	14628	-1538	1543
Вінницька область	428	437	468	9	31
Волинська область	225	217	264	-8	47
Дніпропетровська область	1046	1009	1139	-37	130
Донецька область	314	146	139	-168	-7
Житомирська область	350	352	392	2	40
Закарпатська область	318	294	315	-24	21
Запорізька область	362	244	273	-118	29
Івано-Франківська область	340	350	407	10	57
Київська область	699	680	824	-19	144
Кіровоградська область	205	192	223	-13	31
Луганська область	144	23	12	-121	-11
Львівська область	1109	1076	1194	-33	118
Миколаївська область	316	256	295	-60	39
Одеська область	1059	986	1066	-73	80
Полтавська область	749	690	743	-59	53
Рівненська область	323	335	385	12	50
Сумська область	228	214	231	-14	17
Тернопільська область	218	215	247	-3	32
Харківська область	2093	1661	1842	-432	181
Херсонська область	159	58	53	-101	-5
Хмельницька область	967	938	1037	-29	99
Черкаська область	375	357	407	-18	50
Чернівецька область	464	462	483	-2	21
Чернігівська область	302	288	325	-14	37
м. Київ	1830	1605	1864	-225	259

Для більшого розуміння розглянемо обсяг реалізованої продукції легкої промисловості за 2021-2023 рр. (табл. 2.2).

Динаміка обсягу реалізованої продукції текстильного виробництва є позитивною, відбувається поступове зростання з 28260,9 млн грн до 40814,7 млн грн. Відносне відхилення показало найбільше зростання в 2023 році до 2022 року (32,89%), і менше зростання в 2022 році до 2021 року (8,68%). Тобто, можна говорити про покращення в даній галузі.

Таблиця 2.2 – Обсяг реалізованої продукції за 2021-2023 рр. (млн. грн) [13]

Промисловість	Рік			Відносне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	28260,9	30713,8	40814,7	8,68	32,89

Попит на одяг і взуття залежить від кількох факторів [3]:

- економічна криза, викликана війною, призвела до зниження купівельної спроможності населення;
- міграція населення, оскільки нові групи споживачів можуть мати інші смаки та вподобання;
- високі мита на імпортний одяг створюють фінансові бар'єри, ускладнюючи доступ до закордонних товарів;
- високі орендні ставки змушують торговців підвищувати ціни, що зменшує доступність продукції для споживачів.

Розглянемо динаміку експорту та імпорту текстильних матеріалів та взуття, що дасть можливість оцінити рівень торгівлі не тільки міжнародної, а й світової (табл. 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка експорту та імпорту текстильних матеріалів, текстильних виробів та взуття в Україні за 2021-2023 рр. (тис. грн) [13]

Показник	Експорт			Імпорт		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Текстильні матеріали та текстильні вироби	864984,6	671517,5	354321,8	2661509,8	2483735,7	2391884,3
Взуття	173080,1	149637,4	52155,3	534901	359161,3	443372

При аналізі даної таблиці, можна побачити стрімке зниження в динаміці текстильних матеріалів, виробів та взуття. Експорт текстильних товарів зменшився з 865984,6 тис. грн до 354321,8 тис. грн, щодо імпорту то ця динаміка є набагато меншою (з 2661509,8 тис. грн до 2391884,3 тис. грн). Якщо говорити за експорт взуття, то він також зменшився. Якщо до 2022 року, це зменшення

було не критичним (з 173080,1 тис. грн до 149637,4 тис. грн), то в 2023 році воно відбулося в декілька разів і становило 52155,3 тис. грн. Щодо імпорту взуття, то тут ситуація є кращою, адже відбулося зростання в динаміці в 2023 році (з 359161,3 тис. грн до 443372 тис. грн). Таке скорочення експорту на ринку може вказувати на зниження конкурентоспроможності вітчизняних товарів.

Компанія Pro-Consulting проводила аналіз ринку та взуття з 2018 по 2023 роки, і виявила, що протягом 2014 та 2015 років велика кількість українців почали витрачати більше коштів на одяг та взуття, при цьому почали активізуватися світові бренди. Щодо 2019 та 2020 року, то більша половина ринку належала міжнародним операторам. Під час пандемії доходи населення скоротилися, але виріс попит на спортивний та домашній одяг [3].

В 2022 році частка імпортованих товарів знизилася на половину через закриття великої кількості брендів, але в цьому є і позитивний аспект, наші виробники мали можливість вийти на нові ринки збуту. Відбулося також зменшення попиту на одяг та взуття через міграцію населення та скорочення доходів. Щодо 2023 року, то бренди почали повертатися на ринок, відбулося певне зростання конкуренції на ринку [3].

Дана компанія також виявила деяку тенденцію до зростання попиту на одяг з орнаментами, та більше споживачів почали використовувати онлайн-шопінг. В умовах війни відбулося зростання попиту на військовий одяг та взуття [3].

Дослідницька агенція «Fama» також проводила аналіз легкої промисловості в Україні. Вона говорить про те, що дана промисловість має можливості до постійного розвитку через наявність виробничих потужностей. Виробництво товарів в Україні є меншою ніж в інших країнах Європи, що дозволяє знижувати собівартість. Сюди також можна віднести і низькі податки та гарне розташування [15].

В 2022 році Кабінет Міністрів України затвердив план заходів щодо підтримки легкої промисловості на 2022-2024 роки. Можна виділити такі основні заходи [32]:

- підтримка підприємств легкої промисловості шляхом тимчасового звільнення від податків на додану вартість щодо імпорту обладнання, яке не виробляється в Україні;
- залучення капітальних інвестицій у модернізацію основних засобів;
- використання імпортованого обладнання щодо розширення існуючих виробництв та створення нових;
- зменшення тіньового товарообігу текстильних виробів;
- підвищення платоспроможності окремих домогосподарств;
- покращення якості щодо підготовки кадрів, підвищення продуктивності праці та забезпечення працевлаштування;
- підвищення добросовісної конкуренції;
- придбання сучасного обладнання з низькими витратами та високою якістю продукції.

Отже, в 2023 році було зареєстровано понад 15 тисяч компаній в галузі легкої промисловості, найбільше гравців зосереджено в Києві, Львові та Харкові. Спостерігається позитивна динаміка зростання суб'єктів господарювання у виробництві текстильних виробів. В умовах війни, експорт та імпорт товарів зменшився. З досліджень, що були проведені компаніями Pro-Consulting та Fama, виділяють певне зростання попиту на військовий одяг та одяг з українськими орнаментами. Також говориться про доступні потужності щодо виробництва товарів. Кабінет Міністрів України затвердив план щодо підтримки легкої промисловості, через покращення добросовісної конкуренції, придбання обладнання та підвищення якості кадрів.

2.2 Загальноекономічна характеристика підприємства ТОВ «ЛІТМА»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛІТМА» було засноване 2 вересня 1998 року в м. Хмельницькому по вулиці Чорновола 174/6. Підприємство не стоїть на місці та постійно розширюється, на даний момент там є два цехи, паркінг, склад та адміністративна будівля.

Дане підприємство спеціалізується на виготовленні взуття з полівінілхлориду. Виробництво даного взуття відбувається за певною технологією лиття під тиском, що робить його водонепроникним, а щодо текстильного взуття, використовується метод прямого приливу підошви до верху.

Товариство використовує сучасне обладнання щодо покращення якості товарів та постійно збільшує обсяги виробництва. На даний момент підприємство є провідним виробником взуття з ПВХ та текстильних матеріалів в Україні. Для того, щоб забезпечити замкнутий цикл виробництва, налагоджено випуск окремих матеріалів, таких як окантовувальна тасьма та трикотажні й неткані полотна.

Основний тип виробництва на «ЛІТМА» є масовим, що характеризується безперервністю та тривалим періодом виготовлення однорідної продукції обмеженої номенклатури у великих кількостях.

Щодо виробничої структури, то вона включає в себе:

- ливарний цех, який застосовується для виготовлення підошви;
- швейний цех, використовується для пошиву заготовок.

Організаційна структура управління є лінійно-функціональною, що включає:

- загальні збори учасників;
- директор;
- та за наявності, наглядова рада.

Директор відповідає за організацію роботи, взаємодію виробничих структур, виконання планів і дотримання трудового законодавства, а також укладає договори з найманими працівниками.

Метою ТОВ «ЛІТМА» є отримання прибутку шляхом здійснення підприємницької діяльності.

Предметом діяльності є виконання робіт та надання послуг, торгівельна та посередницька діяльність, виробнича діяльність, заняття іншими видами

діяльності, незабороненими чинним законодавством України. Предмет діяльності ТОВ «ЛІТМА» складають:

- виробнича діяльність (виробництво взуття, виробництво одягу, виробництво продуктів харчування, виробництво інших текстильних виробів тощо);

- торговельна та посередницька діяльність (оптова реалізація продуктів харчування, одягу, взуття, а також тютюнових, алкогольних і безалкогольних напоїв та інших видів товарів);

- комплекс робіт і послуг (оренда машин, обладнання та товарів, лізинг прав на інтелектуальну власність і подібних продуктів, загальна оптова торгівля, оренда вантажних автомобілів, ремонт і технічне обслуговування промислових машин та устаткування, а також надання консультаційних, транспортних та інших послуг).

Статутний капітал Товариства становить 1515000 гривень. Частка директора складає 50% від статутного капіталу.

Для аналізу виробничо-господарської діяльності підприємства використовуються статистичні дані за 2021-2023 рр., «Баланс», «Звіт з праці» та «Звіт про фінансові результати». Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «ЛІТМА» представлені в таблиці 2.4.

Аналізуючи отриману таблицю, можна побачити стрімке зростання доходів підприємства. Разом доходи в діючих цінах зросли з 41601,3 тис. грн до 74608,4 тис. грн в 2022 році (темп зростання – 179,34%), а в 2023 році цей показник вже становив 99850,3 тис. грн. Щоб визначити доходи в порівняльних цінах, ми застосовували темпи інфляції, і отримали такі значення, в 2021 році – 57933,97 тис. грн, в 2022 – 94454,23 тис. грн, а в 2023 – 99850,3 тис. грн. Середньооблікова чисельність працівників зменшилася в 2022 році до 54 особи, а потім збільшилася 8 осіб і становила 62 особи в 2023 році. Відповідно дохід на одного працівника зріс з 742743,21 грн/особу до 1610488,71 грн/особу. Фонд заробітної плати значно зріс в 2023 році і становив 6509,4 тис. грн, таке збільшення відбулося через зростання працівників на підприємстві.

Спостерігається позитивна динаміка щодо середньорічної заробітної плати, яка зростає з кожним роком. Відповідно до отриманих доходів, і зростають витрати підприємства (з 41320,6 тис. грн до 94857,6 тис. грн). Якщо в 2021 році витрати на 1 грн доходів майже дорівнювали одиниці, то в 2023 році – 0,950 грн/грн. Щодо чистого фінансового результату, то розглядається позивна динаміка, особливо в 2022 році (темп зростання – 900,04%). Рентабельність доходу підприємства зростає з кожним роком і на кінець 2023 року становить 4,1%, щодо рентабельності витрат, то вона зросла з 0,56% до 4,32%. Зростання фондівдачі з кожним роком (в 2021 році – 1,25 грн, в 2022 – 2,02 грн, в 2023 – 2,61 грн) говорить про ефективність використання основних фондів.

Таблиця 2.4 – Техніко-економічні показники підприємства ТОВ «ЛІТМА»

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Рік			Темп зростання,%	
			2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
1	Разом доходи:	тис. грн					
	– в діючих цінах;		41 601,30	74 608,40	99 850,30	179,34	133,83
	– у порівняльних цінах		57 933,97	94 454,23	99 850,30	163,04	105,71
2	Середньооблікова чисельність працівників	осіб	78	54	62	69,23	114,81
3	Дохід на одного працівника	грн/особу	742743,21	1749152,5	1610488,71	235,50	92,07
4	Фонд заробітної плати	тис. грн	6969,5	5041,2	6509,4	72,33	129,12
5	Середньорічна заробітна плата одного працівника	грн/особу	89352,56	93355,56	104990,32	104,48	112,46
6	Разом витрати	тис. грн	41 320,60	72 083,70	94 857,60	174,45	131,59
7	Витрати на 1 грн доходів	грн/грн	0,993	0,966	0,950	97,27	98,33
8	Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток)	тис. грн	230,00	2070,10	4094,00	900,04	197,77
9	Рентабельність доходу	%	0,55	2,77	4,10	x	x
10	Рентабельність витрат	%	0,56	2,87	4,32	x	x
11	Середньорічна вартість основних фондів	тис. грн	31340,05	36527,35	38185,7	116,55	104,54
12	Фондовіддача	грн	1,25	2,02	2,61	162,20	129,19

Для більш наглядного прикладу, зобразимо динаміку доходів в діючих та порівняльних цінах за 2021-2023 рр. на рисунку 2.1.

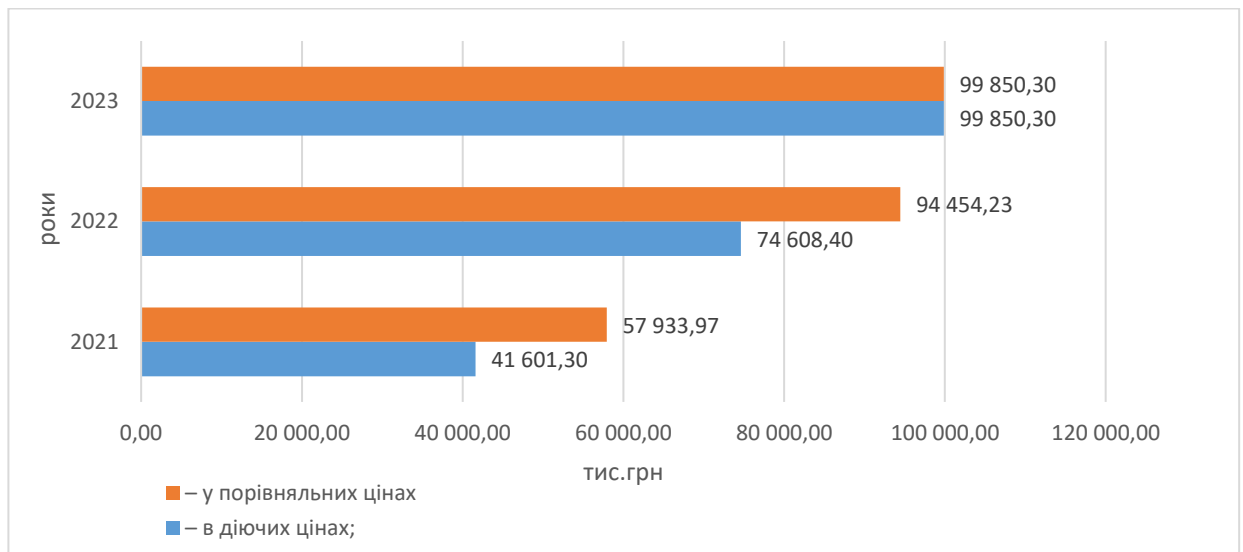

Рисунок 2.1 – Динаміка разом доходів в діючих та порівняльних цінах за 2021-2023 рр.

Отже, ТОВ «ЛІТМА» намагається постійно розвиватися в напрямку виробництва взуття. Підприємство використовує різні сучасні методи щодо виготовлення своєї продукції. Якщо говорити за аналіз техніко-економічних показників, то в 2021 році ефективність була набагато нижчою ніж в інших роках. В 2022 році видно певний спад працівників на підприємстві, але це допомогло підприємству отримати чистий прибуток, який є навіть вищий ніж в 2021 році. В 2023 році підприємство показує гарні результати по всім показниках.

2.3 Аналіз фінансової стійкості підприємства

Основним завданням аналізу фінансової стійкості є здатність підприємства протистояти різним негативним факторам, які впливають на фінансовий стан. Щоб досягти фінансової стійкості необхідно також сформулювати ефективну роботу організації та постійно застосовувати управлінські рішення.

Для початку визначимо кількість власних оборотних коштів, що представлені в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 – Формування власних обігових коштів ТОВ «ЛІТМА» (тис. грн)

Показник	Рік			Абсолютне відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
Оборотні активи підприємства, у т.ч.:	23 044,00	24 046,00	24 360,00	1 002,00	314,00
запаси	21 624,30	21 743,60	14 377,60	119,30	-7 366,00
дебіторська заборгованість	1 217,70	1 249,90	779,8	32,20	-470,10
грошові кошти та їх еквіваленти	187,5	1 044,20	9 188,60	856,70	8 144,40
Поточні зобов'язання	8 003,10	4 672,70	2 047,00	-3 330,40	-2 625,70
Власні обігові кошти	15 040,90	19 373,30	22 313,00	4 332,40	2 939,70

Оборотні активи підприємства складаються з запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Запаси формують основну частину оборотних коштів за 2021-2022 роки, і становлять 21624,3 тис. грн та 21743,6 тис. грн відповідно. Щодо 2023 року, то ще вагому частину цих активів займають грошові кошти та запаси. Поточні зобов'язання показують динаміку щодо спадання, в 2021 році – 8003,1 тис. грн, а в 2023 – 2047 тис. грн. Власні обігові кошти визначаємо через віднімання оборотних активів від зобов'язань. Можна побачити позитивну динаміку зростання власних обігових коштів з 15040,9 тис. грн до 22313 тис. грн.

Щоб отримати загальну оцінку фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА» потрібно визначити відповідні коефіцієнти, які представлені в таблиці 2.6.

Щодо показників, то коефіцієнт автономії зростає з кожним роком і становить в 2021 році – 0,7857, в 2022 – 0,8767 та в 2023 – 0,9455. Тобто, компанія здатна фінансувати 94% активів за рахунок власних коштів, що на 7,8% більше ніж в 2022 році. Коефіцієнт фінансової залежності зменшується, якщо в 2023 році на кожну гривню власних коштів припадає 1,05 гривні фінансових ресурсів, то це на 7,2% менше ніж в 2022 році (1,1407), та на 10,3% менше ніж в 2021 році відповідно до 2022 року (1,2727). Коефіцієнт забезпеченості власними

оборотними коштами є нестабільним, в 2021 році показник становим 0,6527, потім зріс до 1,3816 в 2022 році, і зменшився до 0,9160 в 2023 році. Це не є критичним, адже всі показники відповідають нормативному значенню, підприємство здатне профінансувати 91% оборотних коштів за рахунок власного капіталу. Маневреність власного капіталу є високою за всі роки, це говорить про те, що фабрика має достатню кількість коштів, щоб профінансувати необоротні активи та певну частину оборотних. Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів за всі роки є меншим за нормативне значення (в 2021 році – 0,4875, в 2022 – 0,4169, в 2023 – 0,3714), тобто власний капітал в основному слугує для формування оборотних коштів. Коефіцієнт фінансової стійкості відповідає нормативним значенням, високе значення даного показника говорить про гарні перспективи розвитку. Коефіцієнт фінансового ризику зменшився з 0,2727 до 0,0577.

Таблиця 2.6 – Коефіцієнти фінансової стійкості за 2021-2023 рр.

Показник	Нормативне значення	Рік			Відносне відхилення	
		2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,7857	0,8767	0,9455	11,58	7,85
Коефіцієнт фінансової залежності	<2	1,2727	1,1407	1,0577	-10,37	-7,27
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	>0,1	0,6527	1,3816	0,9160	111,67	-33,70
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,1	0,5125	0,5831	0,6286	13,79	7,80
Коефіцієнт поточних зобов'язань	>0,5	1,00	1,00	1,00	0,00	0,00
Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів	0,5-0,8	0,4875	0,4169	0,3714	-14,49	-10,92
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	-	-	-	-	-
Коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу (фінансової стійкості)	>1,0	3,6671	7,1098	17,3393	93,88	143,88
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, фінансування)	<1,0	0,2727	0,1407	0,0577	-48,42	-59,00

В основному підприємство показує гарні результати щодо фінансової стійкості (рис. 2.2).

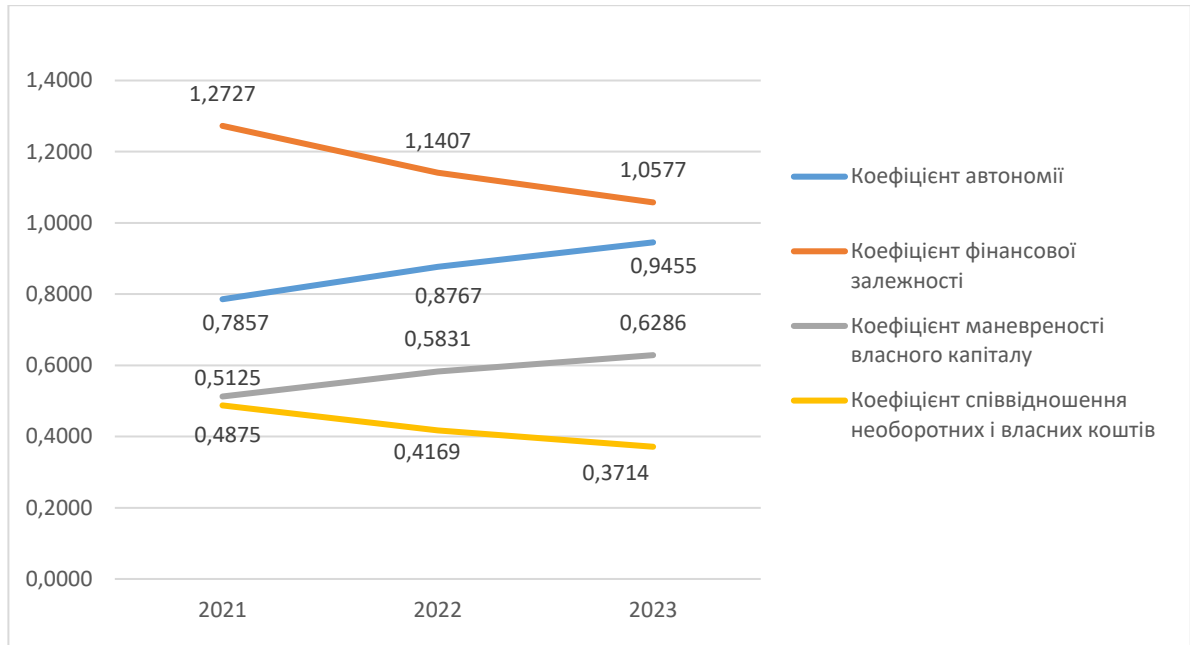

Рисунок 2.2 – Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості

Далі перейдемо до визначення типу фінансової стійкості за 2021-2023 рр. (табл. 2.7).

Наявність власних коштів та довгострокових коштів співпадають з власними коштами за всі роки, через відсутність довгострокових позик на підприємстві. Щодо показника загальної величини джерел формування запасів, то він зростає з 23044 тис. грн до 24360 тис. грн. Щоб визначити тип фінансової стійкості підприємства, необхідно отриманні значення порівняти з запасами підприємства. Через надмірну кількість запасів, і відбувається дефіцит власних коштів, та власних та довгострокових позикових коштів. Це характерно саме за 2021-2022 роки, якщо говорити за 2023 рік, то фабрика змогла реалізувати власні запаси і тим самим не отримала дефіциту власних та довгострокових коштів. Коефіцієнт покриття запасів повинен бути більший за одиницю, зростання показника в динаміці говорить про покращення фінансової стійкості. В 2021 році коефіцієнт покриття запасів становив 0,6956, а в 2023 році – 1,5519. Завдяки

значному надлишку запасів на балансі підприємства в 2021 та 2022 роках показник фінансової стійкості є нестійким, а в 2023 році він є абсолютним, основною причиною такого зростання є саме зменшення запасів.

Таблиця 2.7 – Визначення типу фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА»

Показник	Одиниці виміру	Рік		
		2021	2022	2023
Наявність власних коштів	тис. грн	15 040,90	19 373,30	22 313,00
Наявність власних та довгострокових позикових коштів	тис. грн	15 040,90	19 373,30	22 313,00
Показник загальної величини джерел формування запасів	тис. грн	23 044,00	24 046,00	24 360,00
Надлишок (+) або дефіцит (-) власних коштів	тис. грн	-6 583,40	-2 370,30	7 935,40
Надлишок (+) чи дефіцит (-) власних та довгострокових позикових коштів	тис. грн	-6 583,40	-2 370,30	7 935,40
Надлишок (+) чи дефіцит (-) загальних коштів	тис. грн	1 419,70	2 302,40	9 982,40
Коефіцієнт покриття запасів	-	0,6956	0,8910	1,5519
Показник фінансової стійкості	-	(0;0;1) нестійкий	(0;0;1) нестійкий	(1;1;1) абсолютний

Для оцінки фінансового стану підприємства в довгостроковій перспективі розрахуємо відповідні коефіцієнти (табл. 2.8).

Таблиця 2.8 – Показники довгострокового фінансового забезпечення

Показник	Рік			Нормативне значення
	2021	2022	2023	
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня	2,051	2,399	2,693	>0,5
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеня	2,051	2,399	2,693	>1
Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеня	0,786	0,877	0,945	тенденція до зростання

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення першого ступеня відповідає нормативному значенню за всі роки, в 2021 році він становив 2,051, в 2022 році – 2,399, в 2023 році – 2,693.

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення другого ступеню відповідає коефіцієнту першому по отриманим значенням. Є прийнятним, якщо даний показник знаходиться в межах 1,2-1,6, тоді підприємство можна вважати потенційно платоспроможним.

Коефіцієнт довгострокового фінансового забезпечення третього ступеню становив в 2021 році – 0,786, в 2022 – 0,877 та в 2023 – 0,945. Тут зберігається тенденція до зростання, що є позитивним для підприємства.

Аналіз формування прибутку підприємства ТОВ «ЛІТМА» представлений в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9 – Аналіз формування прибутку підприємства ТОВ «ЛІТМА»

Стаття	Сума, тис. грн.			Темпи зростання %		
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2023/ 2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	39 070,70	73 860,90	99 756,10	189,04	135,06	255,32
Інші операційні доходи	2 057,50	56,00	94,20	2,72	168,21	4,58
Інші доходи	473,1	691,5	0	146,16	0,00	0,00
Разом доходи	41 601,30	74 608,40	99 850,30	179,34	133,83	240,02
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	35 881,60	65 513,60	89 319,40	182,58	136,34	248,93
Інші операційні витрати	5 439,00	6 570,10	5 538,20	120,80	84,29	101,82
Інші витрати	0	0	0	x	x	x
Разом витрати	41 320,60	72 083,70	94 857,60	174,45	131,59	229,56
Фінансовий результат до оподаткування (прибуток/збиток)	280,7	2524,7	4992,7	899,43	197,75	1778,66
Податок на прибуток	50,7	454,6	898,7	896,65	197,69	1772,58
Чистий прибуток (збиток)	230	2070,1	4094	900,04	197,77	1780,00

Разом доходи для даного підприємства утворюються через такі статті, як: чистий дохід від реалізації продукції, інші операційні доходи та інші доходи. Разом витрати включають в себе собівартість реалізованої продукції, інші

операційні витрати та інші витрати. Чистий дохід від реалізації продукції показує позитивну динаміку, в 2021 році він становив 39070,7 тис. грн, а в 2023 році – 99756,1 тис. грн (загальний темп зростання – 255,32%). Інші операційні доходи та інші доходи значно зменшилися в порівнянні за 2021 рік. Відповідно до отриманих доходів зростає і сама собівартість продукції з 35881,6 тис. грн до 89319,4 тис. грн. Щоб отримати фінансовий результат до оподаткування, віднімаються разом доходи до витрат. І для розрахунку чистого прибутку віднімаємо відповідні податки. Чистий прибуток підприємства значно зріс за останні три роки, загальний темп зростання становить 1780%.

Для визначення ефективності діяльності на даний момент, важливо провести аналіз рентабельності підприємства (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Аналіз рентабельності підприємства

Показник	Рік			Відхилення	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
1. Разом доходи, тис. грн	41 601,30	73 860,90	99 756,10	32 259,60	25 895,20
2. Разом витрати, тис. грн	41 320,60	72 083,70	94 857,60	30 763,10	22 773,90
3. Вартість капіталу (баланс), тис. грн	29 348,50	33 222,00	35 493,60	3 873,50	2 271,60
4. Власний капітал, тис. грн	15 040,90	19 373,30	22 313,00	4 332,40	2 939,70
5. Фінансовий результат (прибуток/збиток), тис. грн:					
– до оподаткування	280,7	2524,7	4992,7	2 244,00	2 468,00
– чистий	230	2070,1	4094	1 840,10	2 023,90
6. Рентабельність (збитковість), %:					
– доходу;	0,55	2,80	4,10	2,25	1,30
– витрат;	0,56	2,87	4,32	2,32	1,44
– капіталу (балансу)	0,78	6,23	11,53	5,45	5,30
– власного капіталу	1,53	10,69	18,35	9,16	7,66

Щодо таблиці, то вартість капіталу, який відображений в балансі підприємства зріс в 2022 році на 3873,5 тис. грн і становив 33222 тис. грн, і зріс на 2271,6 тис. грн в 2023 році. Можна побачити позитивну динаміку рентабельності доходів, що зростає з кожним роком, але меншими темпами.

Щодо рентабельності витрат, то вона відображає ефективність витрат для отримання прибутку, самі значення становлять в 2021 році – 0,56, в 2022 році – 2,87 та в 2023 році – 4,32. Рентабельність капіталу (балансу) та власного капіталу також зростає з кожним роком, що говорить про відносне збільшення чистого прибутку, що генерується на ту ж суму капіталу.

Отже, при проведенні аналізу фінансової стійкості підприємства можна виявити позитивні та негативні моменти. Щодо негативних, то фінансова стійкість за 2021 та 2022 роки є нестійкою, через надлишок запасів, для покращення стабільності, необхідно розробити стратегію, щодо оптимізації власних запасів. Якщо говорити за позитивні моменти, то підприємство вже почало працювати в напрямку покращення своєї стійкості, тим самим реалізуючи запаси, це видно і по тому, як змінився показник стійкості від нестійкого до абсолютного.

2.3 Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Ліквідність підприємства характеризується здатністю швидко перетворювати активи на гроші. Для того щоб оцінити ліквідність, потрібно провести аналіз достатності поточних активів для покриття поточних зобов'язань. Якщо говорити за короткостроковий період, то ліквідність підприємства характеризується можливостями покрити свої короткострокові зобов'язання [2].

Розрізняють декілька видів ліквідності. Якщо на підприємстві характерна недостатня ліквідність, то це обмежує його свободу, тим самим не має змоги скористатися комерційними можливостями. Якщо нестача ліквідності є вагомою, то це може в подальшому привести до банкрутства підприємства [2].

Розглянемо ліквідність балансу ТОВ «ЛІТМА». Спочатку проаналізуємо співвідношення активів і пасивів підприємства. Для цього групуємо активи за ступенем ліквідності (табл. 2.11) і пасиви за терміном погашення (табл. 2.12).

Результати аналізу співвідношення активів і пасивів підприємства представлені в таблиці 2.13.

Таблиця 2.11 – Групування активів за ступенем ліквідності

Групи	Позначення	Значення за рік (тис. грн)		
		2021	2022	2023
Високоліквідні	A1	187,5	1 044,2	9 188,6
Швидколіквідні	A2	1 217,7	1 249,9	779,8
Повільноліквідні	A3	21 639	21 751,90	14 391,60
Важколіквідні	A4	14 308	13848,7	13180,6

Вагому частку активів займають повільноліквідні та важколіквідні, тобто це говорить про певні складності перетворення активів на готівку.

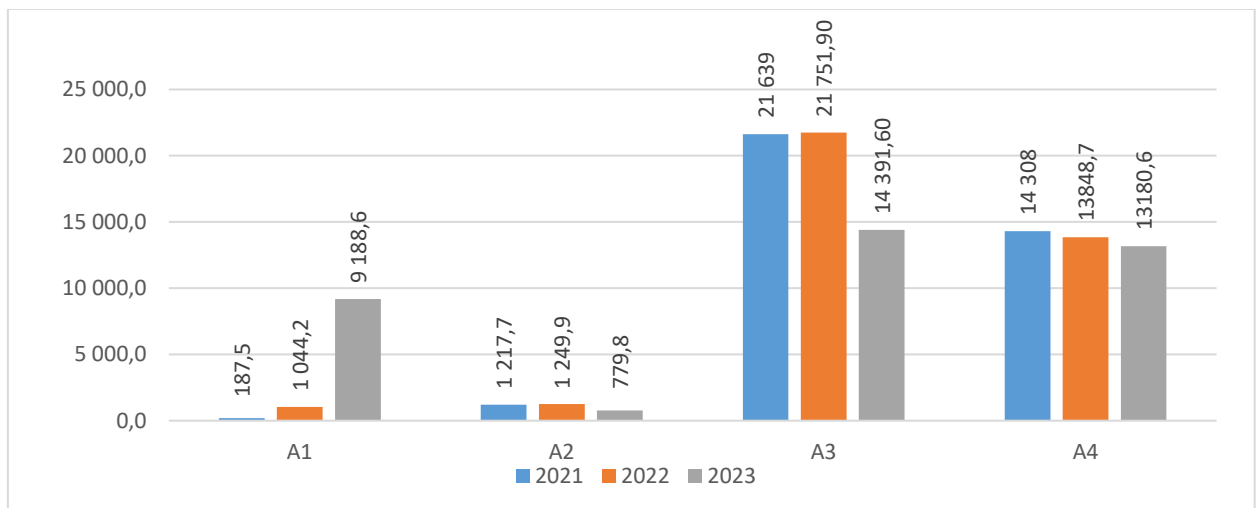

Рисунок 2.3 – Динаміка активів, згрупованих за ступенем ліквідності

Щодо таблиці 2.11, то високоліквідні активи зросли з 187,5 тис. грн до 9188,6 тис. грн. Динаміка швидколіквідних активів є невизначеною, спочатку відбувається зростання з 1217,7 тис. грн до 1249,9 тис. грн, а потім зниження до 779,8 тис. грн в 2023 році. Повільноліквідні активи значно зменшилися в порівнянні з 2023 роком, з 21751,9 тис. грн до 14391,6 тис. грн. Важколіквідні активи характеризують незначний спад з 14308 тис. грн до 13180,6 тис. грн. Для наглядності динаміка згрупованих активів подана на рисунку 2.3.

Для аналізу ліквідності балансу пасиви, як і активи, поділяються на чотири групи. Термінові (негайні) пасиви включають кредиторську заборгованість за товари, роботи, послуги та поточні зобов'язання за розрахунками. Короткострокові пасиви охоплюють короткострокові кредити банків і інші зобов'язання, що підлягають погашенню протягом 12 місяців з дати складання балансу. Довгострокові пасиви складаються з поточних зобов'язань. Постійні пасиви представляють джерела довгострокового фінансування з необмеженим терміном використання, до яких належить власний капітал.

Таблиця 2.12 – Групування пасивів за терміном сплати

Групи	Позначення	Значення за рік (тис. грн)		
		2021	2022	2023
Найбільш термінові	П1	6 977,8	4 422,7	2 047,0
Короткострокові	П2	1 025,3	250,0	0,0
Довгострокові	П3	0,00	0,00	0,00
Постійні (стійкі)	П4	29 349	33 222,00	35 493,60

Найбільшу частку пасивів займають саме постійні, вони зростають з 29349 тис. грн до 35493,6 тис. грн. Найбільш термінові пасиви спадають, в 2021 р. вони становили 6977,8 тис. грн, в 2022 – 4422,7 тис. грн, в 2023 – 2047 тис. грн. Короткострокові пасиви характеризують спадання з 1025,3 тис. грн до повної їх відсутності. Довгострокові пасиви відсутні. Динаміка пасивів, згрупованих за терміном погашення представлена на рисунку 2.4.

Далі здійснюємо аналіз ліквідності балансу за 2021-2023 рр. на основі згрупованих даних (табл. 2.13).

Таблиця 2.13 – Аналіз ліквідності балансу підприємства (тис. грн)

Актив	2021	2022	2023	Пасив	2021	2022	2023	Платіжний надлишок або нестаток		
								2021	2022	2023
A1	187,5	1044	9188	П1	6977	4422	2047	-6790,3	-3378,5	7141,6
A2	1217	1249	779	П2	1025	250	0,0	192,4	999,9	779,8
A3	21638	21751	14391	П3	0,0	0,0	0,0	21638,8	21751,9	14391,6
A4	14307	13848	13180	П4	29348	33222	35493	-15040,9	-19373,3	-22313
Баланс	37351	37894	37540	Баланс	37351	37 894	37540	0,0	0,0	0,0

За 2021-2022 рік баланс підприємства не є повністю ліквідним, через дефіцит грошових коштів для розрахунку з терміновими зобов'язаннями. За іншими групами, умови дотримуються щодо ліквідності. В 2023 році баланс можна вважати повністю ліквідним, адже відбулося певне зростання грошових коштів, які перевищили короткострокові зобов'язання.

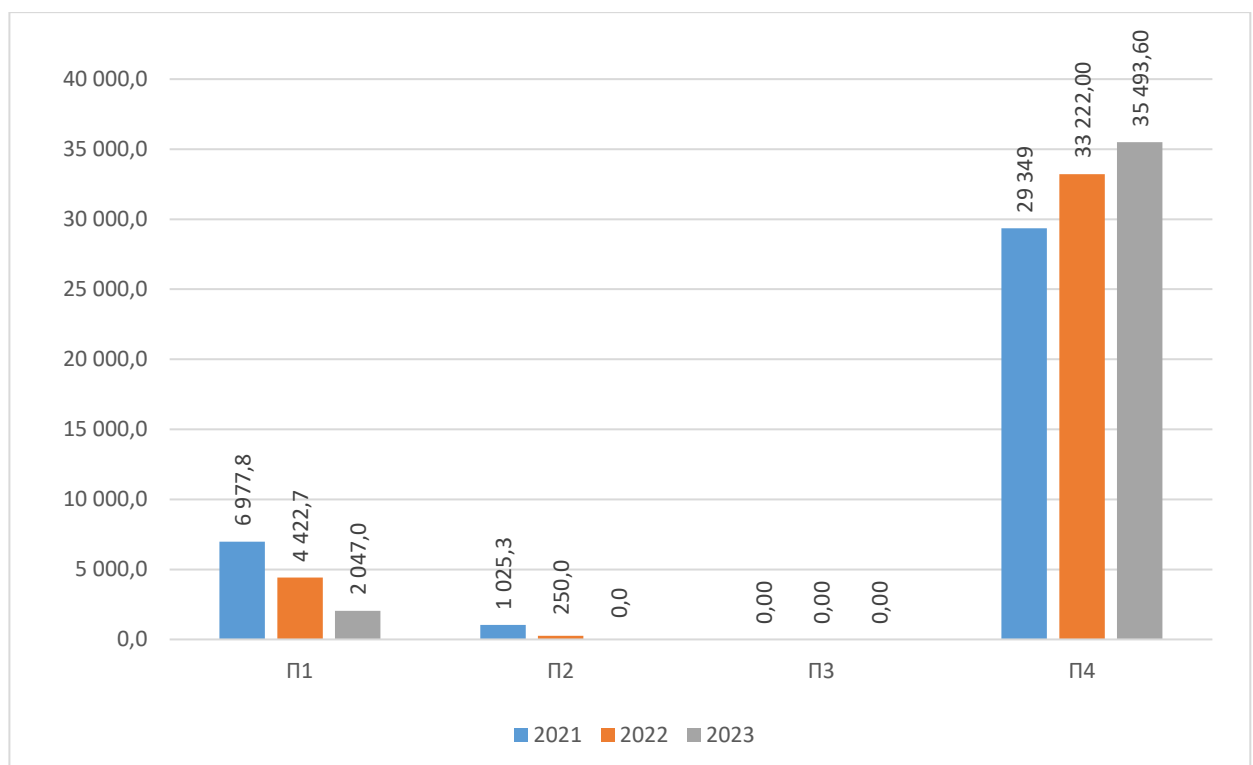

Рисунок 2.4 – Динаміка пасивів, згрупованих за терміном погашення

Наступним етапом є визначення показників ліквідності, які представлені в таблиці 2.14.

Робочий капітал зростає з 15040,9 тис. грн до 22313 тис. грн, в загальному на 44%. Коефіцієнт поточної ліквідності зростає з кожним роком, спочатку на 78,72% в 2022 році, а потім на 131,25% і становить 11,9. Таке збільшення показника відбулося через зменшення поточних зобов'язань в 2023 році. Коефіцієнт швидкої ліквідності визначає здатність підприємства вчасно погасити короткострокові зобов'язання завдяки високоліквідним активам. Нормативним значенням є 0,5 і вище, якщо в 2021 році цей показник становив

0,1774, то в 2023 році – 4,8766. Тобто це говорить про те, що в 2021 році підприємство не мало достатньо оборотних коштів для покриття власних зобов'язань, а в 2023 році ситуація покращилася. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує частину поточних зобов'язань, які можуть бути погашені негайно. Ми бачимо значне зростання даного показника, особливо в 2023 році (темп зростання – 2008,7%). Якщо в 2021 році підприємство має проблеми з платоспроможністю, то в 2023 році – наявні проблеми щодо відволікання капіталу на непродуктивні активи. Розглядається позитивна динаміка зростання маневреності робочого капіталу (0,5125 в 2021 році, 0,5831 в 2022 році та 0,6286 в 2023 році). Коефіцієнт захищеності періоду зменшується, тобто підприємство зможе існувати менше, в нашому випадку 92 дні за 2023 рік, при форс мажорних обставинах. Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом зменшується з кожним роком, що вказує на меншу залежність капіталу щодо фінансування діяльності.

Таблиця 2.14 – Динаміка показників ліквідності

Показник	Рік			Темп зростання	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Робочий капітал, тис. грн	15040,9	19373,3	22313,0	128,80	115,17
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,8794	5,1461	11,9003	178,72	231,25
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,1774	0,4927	4,8766	277,76	989,70
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0234	0,2235	4,4888	953,83	2008,70
Ефективна заборгованість, тис. грн	6 597,9	2 378,6	-7 921,4	36,05	-333,03
Маневреність робочого капіталу	0,5125	0,5831	0,6286	113,79	107,80
Коефіцієнт захищеного періоду	200,77	120,09	92,45	59,82	76,98
Коефіцієнт забезпеченості реалізації робочим капіталом	0,3850	0,2623	0,2237	68,13	85,28

Платоспроможність підприємства відображає його здатність виконувати фінансові зобов'язання у встановлені терміни. Загальний показник платоспроможності визначається за такою формулою (2.1):

$$K_{\text{зпл}} = \frac{A1+0,5*A2+0,3*A3}{П1+0,5*П2+0,3*П3} \quad (2.1)$$

Підставляючи наші дані у формулу, то ми отримуємо (2.2-2.4):

$$K_{\text{зпл1}} = \frac{187,5+0,5*1217,7+0,3*21638,8}{6977,8+0,5*1025,3+0,3*0} = 0,9730; \quad (2.2)$$

$$K_{\text{зпл2}} = \frac{1044,2+0,5*1249,9+0,3*21751,9}{4422,7+0,5*250+0,3*0} = 1,8019; \quad (2.3)$$

$$K_{\text{зпл3}} = \frac{9188,6+0,5*779,8+0,3*14391,6}{2047,0+0,5*0+0,3*0} = 6,7885; \quad (2.4)$$

Коефіцієнти платоспроможності за три роки, показують позитивну динаміку. Якщо в 2021 році показник становив 0,9730, де були проблеми з активами підприємства, то в 2023 році – 6,7885 де є наявний запас ліквідних активів на підприємстві.

Далі проведемо аналіз платіжного балансу підприємства ТОВ «ЛІТМА» (табл. 2.15).

За даними таблиці 2.15 кошти для покриття заборгованостей в 2021 році становили 2622,9 тис. грн, в 2022 році – 3544 тис. грн та в 2023 році – 10748,2 тис. грн. Вагому частину цих коштів в 2021-2022 роках складає саме дебіторська заборгованість, а за 2023 рік – гроші та їх еквіваленти.

Термінові виплати, до яких відносяться кредиторська заборгованість по кредитах та поточна кредиторська заборгованість. Спостерігається позитивна динаміка щодо їх зменшення, з 6977,8 тис. грн до 2047 тис. грн.

При відніманні цих показників, ми отримаємо сальдо, в 2021-2022 роках воно є негативним (-4354,9 тис. грн та -1128,7 тис. грн відповідно), то в 2023 році воно є позитивним і становить 8701,2 тис. грн. Сальдо за товари, роботи і послуги є негативним за всі роки, але спостерігається динаміка щодо зростання, з -6787,4 тис. грн до -1731,9 тис. грн.

Таблиця 2.15 – Платіжний баланс підприємства

Показник	Значення за рік (тис. грн)		
	2021	2022	2023
Кошти для покриття заборгованостей			
Гроші та їх еквіваленти	187,5	1044,2	9 188,60
Дебіторська заборгованість за:			
за розрахунками з бюджетом	1 217,70	0	526,3
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	1 249,90	253,50
за товари, роботи і послуги	0	0	0
Всього по дебіторській заборгованості	1 217,70	1 249,90	779,80
Всього	2622,9	3544	10748,2
Термінові та інші виплати			
Кредиторська заборгованість по кредитах	0	250	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	6 787,40	3 539,80	1 731,90
розрахунками з бюджетом	0	644,7	0
розрахунками зі страхування	29,7	46,6	60,5
розрахунками з оплати праці	160,7	191,6	254,6
Всього по кредиторській заборгованості	6977,8	4672,7	2047
Сальдо:	-4354,9	-1128,7	8701,2
в т.ч. за товари, роботи, послуги	-6 787,40	-3 539,80	-1 731,90

Аналіз грошової платоспроможності визначає здатність підприємства покрити платіжні зобов'язання за рахунок наявних грошових коштів та інших еквівалентів (табл. 2.16).

Засоби платежу для даного підприємства складаються з грошей та їх еквівалентів та поточних фінансових інвестицій. Основну частину цих платежів за всі роки складають саме гроші та їх еквіваленти (187,5 тис. грн в 2021 році, 1044,2 тис. грн в 2022 році та 9188,6 тис. грн в 2023 році). Платіжні зобов'язання відповідно зменшилися з 6977,8 тис. грн до 2047 тис. грн. Коефіцієнт грошової платоспроможності визначається відношенням грошових коштів до платіжних

зобов'язань. Даний показник зростає з кожним роком, з 0,02 в 2021 році до 4,48 в 2023 році.

Таблиця 2.16 – Грошова платоспроможність ТОВ «ЛІТМА»

Показник	Значення за рік (тис. грн)		
	2021	2022	2023
Засоби платежу			
Гроші та їх еквіваленти, тис. грн	187,5	1044,2	9188,6
Поточні фінансові інвестиції, тис. грн	0	0	0
Всього, тис. грн	187,5	1044,2	9188,6
Платіжні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість по кредитах, тис. грн	0	250	0
Поточна заборгованість, тис. грн	6 977,80	4 422,70	2 047,00
Всього, тис. грн	6 977,80	4 672,70	2 047,00
Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,02687	0,22346	4,48881

Проведемо аналіз оборотності оборотних коштів, які представлені в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 – Аналіз обігових коштів підприємства

Показник	Рік			Відносне відхилення	
	2021	2022	2023	2022/2021	2023/2022
Разом доходи, тис. грн	41 601,30	74 608,40	99 850,30	79,34	33,83
Кількість днів періоду, що аналізується	360,00	360,00	360,00	0,00	0,00
Одноденна виручка, тис. грн	115,56	207,25	277,36	79,34	33,83
Середній залишок обігових коштів, тис. грн	22 829,30	23 545,00	24 203,00	3,14	2,79
Оборотність обігових коштів, днів	197,56	113,61	87,26	-42,49	-23,19
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	1,82	3,17	4,13	73,89	30,19
Коефіцієнт завантаження коштів в обороті	54,88	31,56	24,24	-42,49	-23,19

Одноденна виручка показує позитивну динаміку щодо зростання з 115,56 тис. грн до 277,26 тис. грн. Середній залишок обігових коштів зріс, але це

зростання є не значним. Оборотно́сть обігових коштів зменшилася на 42 дні в 2022 році, та на 23 дні в 2023 році і становила 87 днів. Таке зменшення є позитивним сигналом для компанії, адже вона може швидше перетворити свої обігові кошти на готівку. Коефіцієнт оборотності обігових коштів збільшується протягом досліджуваного періоду, тобто це говорить про постійну роботу підприємства щодо покращення політики управління власними запасами.

Отже, при проведенні аналізу ліквідності балансу виявилось, що за 2021 та 2022 роки баланс є не повністю ліквідним через нестачу високоліквідних активів. При визначенні показників ліквідності було виявлені проблеми, щодо відволікання капіталу на непродуктивні активи, також зменшився коефіцієнт захищеного періоду. Був проведений аналіз платіжного балансу, де сальдо за 2021 та 2022 роки є від'ємне, що вказує на дефіцит коштів щодо покриття зобов'язань. Грошова платоспроможність підприємства покращується з роками.

РОЗДІЛ 3 РЕКОМЕНДАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «ЛІТМА»

3.1 Заходи щодо покращення фінансової стійкості підприємства

Під час фінансового аналізу підприємства ТОВ «ЛІТМА» можна виявити проблеми в управлінні фінансовою стійкістю. У 2021 та 2022 році на підприємстві спостерігається нестійке фінансове становище. Якщо говорити за структуру оборотних активів, то велику частку займають запаси, особливо в 2021 та 2022 році, щодо 2023 р., то запаси стали меншими, при цьому реалізуючи продукцію, зросли і грошові кошти, що дало можливість підприємству стати абсолютно ліквідним.

Велика кількість коефіцієнтів фінансової стійкості відповідають нормативним значенням, окрім коефіцієнта співвідношення необоротних і власних коштів, що свідчить про те, що підприємство покриває необоротні активи більшою мірою за рахунок оборотних коштів. Це може створити проблеми з підвищенням фінансових ризиків та зовнішнім фінансуванням.

Під час аналізу техніко-економічних показників було виявлено значне зменшення середньооблікової чисельності працівників у 2022 році. Основною причиною цього скорочення стала війна, що розпочалася в країні. В умовах військового конфлікту підприємству довелося адаптувати свою діяльність до нових реалій.

Баланс підприємства за 2021 та 2022 роки не є абсолютно ліквідним через недостатню кількість високоліквідних активів на підприємстві. В 2023 році баланс вважається абсолютно ліквідним через зростання грошових коштів та їх еквівалентів.

Аналіз показників ліквідності дав можливість виявити проблеми, щодо надлишку ліквідних активів та зниження коефіцієнта захищеного періоду. Зменшення цього коефіцієнта є вагомим фактором, адже він говорить про

зменшення часу, коли підприємство може покривати свої зобов'язання за рахунок поточних активів.

Платіжний баланс підприємства дав можливість оцінити здатність виконувати свої фінансові зобов'язання та підтримувати стабільний грошовий потік для забезпечення поточної діяльності. При розрахунку сальдо за товари та послуги виникають проблеми, щодо їх платоспроможності, якщо говорити за загальне сальдо, то видно покращення тільки в 2023 році.

Аналіз обігових коштів підприємства допоміг визначити, що коефіцієнт завантаження коштів в оборот сильно зменшився з роками. Тобто, це означає, що кошти не працюють так ефективно, як раніше.

Тобто, можна виділити такі внутрішні проблеми ТОВ «ЛІТМА»:

- не стійка фінансова стійкість за 2021 та 2022 роки, через дефіцит власних коштів щодо покриття запасів;
- залежність від оборотних коштів для покриття необоротних активів;
- зниження чисельності працівників;
- недостатня кількість високоліквідних активів у 2021-2022 роках;
- проблеми з поточною платоспроможністю;
- зниження ефективності використання обігових коштів.

Забезпечення фінансової стійкості підприємства є надзвичайно важливим. Якщо на підприємстві наявна недостатня фінансова стійкість, то це може привести до збільшення заборгованості та витрат, і як в кінцевому результаті до зниження прибутку. Важливо впровадити комплекс заходів, які будуть спрямовані на підтримку фінансової стабільності підприємства. Орієнтована програма внутрішніх заходів представлена на рисунку 3.1.

В даній програмі виділені заходи щодо оптимізації структури активів, контролю за обігом грошових коштів, покращення управління працівників, проведення оцінки джерел фінансування та запровадження системи управління ризиками. Впровадження даних заходів, може призвести до позитивних кінцевих результатів, що сприятимуть покращенню фінансового становища та забезпеченню економічного зростання.

Рисунок 3.1 – Програма внутрішніх заходів для підтримки фінансової стабільності ТОВ «ЛІТМА»

Напрями покращення фінансового стану ТОВ «ЛІТМА»:

- зменшення запасів на балансі підприємства;
- зростання продуктивності працівників та зменшення плинності кадрів;
- ефективне використання грошових коштів;
- покращення показників діяльності завдяки вдосконаленню структури власних та залучених коштів;
- збільшення обсягів реалізації завдяки прискоренню обороту оборотних коштів та їх більш ефективному використанню;
- зниження фінансових ризиків та оптимізація процесів через завчасний контроль за управлінськими рішеннями.

В умовах економічної кризи потрібно підтримувати фінансову стійкість на високому рівні. Заходи повинні бути спрямовані на визначення пріоритетів щодо розвитку та фінансової стабілізації, застосування різних методів.

Окрім внутрішніх заходів, важливо підтримувати і зовнішню стійкість підприємства. Необхідно підвищити конкурентоспроможність власної продукції, покращити інвестиційну активність, реакція на зміни кон'юнктури ринку та налагодження зав'язків з постачальниками.

Отже, підприємство має певні проблеми з платоспроможністю, ефективністю використання обігових коштів, дефіцитом власних коштів та високоліквідних активів. Були представлені певні заходи щодо покращення, і в їх основу входить оптимізація активів, контроль за грошовими ресурсами, ефективне застосування джерел фінансування, управління кадровим складом та покращення управління ризиками.

3.2 Вид фінансової стійкості підприємства за узагальненою та модифікованою шкалою

Діагностувати фінансовий стан підприємства можна через застосування моделі модифікованого балансу (табл. 3.1). Розрізняють:

- ідеальна фінансова стійкість – дотримується, коли власного капіталу перевищує немобільні активи;
- достатня фінансова стійкість – дотримується, коли власний капітал менший за немобільні активи але при цьому більший за нефінансові активи;
- фінансова рівновага – характеризується, коли власний капітал відповідає нефінансовим активам, а щодо позикового капіталу то він повинен дорівнювати фінансовим активам;
- зона фінансової стійкості – відбувається, коли власний капітал є менший за нефінансові активи.

Таблиця 3.1 – Типи фінансової стійкості за узагальненою та диференційованою шкалою [14, с. 28]

Шкала стійкості		Умовні позначення
Загальна	Диференційована	
Фінансова стійкість	<i>Ідеальна</i> $НМ_A < ВК < ЕА$ $НМ_{ФА} < I_{ФС} < ФА$	$НМ_A$ – немобільні активи; $ВК$ – сума власного капіталу; $ПК$ – сума позикового капіталу; $ЕА$ – сума економічних активів; $НМ_{ФА}$ – немобільні фінансові активи; $ФА$ – фінансові активи;
	<i>Достатня</i> $0 < НФА < ВК < НМ_A$ $0 < I_{ФС} < НМ_{ФА}$	
Фінансова рівновага	$I_{ФС} = 0; I_{ФС} = ВК - НФА$ $I_{П} < 0; I_{П} = М_{ФА} - ПК$ $I_{Б} > 0; I_{Б} = ВК - НЛ_{НФА}$	$НФА$ - не фінансові активи; $М_{ФА}$ – мобільні фінансові активи; $НЛ_{НФА}$ – неліквідні не фінансові активи;
Фінансова стійкість	<i>Напруженість</i> $0 < НЛ_{НФА} < ВК < НФА$ $- ЛН_{ФА} < I_{ФС} < 0$	$ЛН_{ФА}$ - ліквідні не фінансові (поточні) активи; $I_{ФС}$ – індикатор фінансової стійкості; $I_{П}$ – індикатор платоспроможності; $I_{Б}$ – індикатор фінансової безпеки
	<i>Зона ризику</i> $0 < ВК < НЛ_{НФА} - НФА$ $< I_{ФС} < - ЛН_{ФА}$	

Зона фінансової стійкості проявляється у вигляді фінансової напруженості, що поділяється [14, с. 27]:

- короткострокова – підприємство не може вчасно погасити заборгованість, але має значний притік прибутку, завдяки якому, можна погасити борги в межах встановленого терміну;

- тимчасова – підприємство не має достатньо коштів для погашення заборгованості, але може залучити ліквідні або неліквідні активи для погашення свої зобов'язань;

- довгострокова – підприємство здатне погасити борги за рахунок використання всіх наявних ресурсів.

Для нашого підприємства модифікована модель балансу представлена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2 – Тип фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА» за узагальненою та диференційованою шкалою (тис. грн)

Показник	Рік		
	2021	2022	2023
1. Немобільні активи	37 164,10	36 850,50	28 352,00
2. Власний капітал	29 348,50	33 222,00	35 493,60
3. Позиковий капітал	8 003,10	4 672,70	2 047,00
4. Економічні активи	37 351,60	37 894,70	37 540,60
5. Немобільні фінансові активи	1 232,20	1 258,20	793,8
6. Фінансові активи	1 419,70	2 302,40	9 982,40
7. Не фінансові активи	35 931,90	35 592,30	27 558,20
8. Мобільні фінансові активи	187,5	1 044,20	9 188,60
9. Неліквідні не фінансові активи	14 307,60	13 848,70	13 180,60
10. Ліквідні нефінансові активи	21 624,30	21 743,60	14 377,60
11. Індикатор фінансової стійкості	-6 583,40	-2 370,30	7 935,40
12. Індикатор платоспроможності	-7 815,60	-3 628,50	7 141,60
13. Індикатор фінансової безпеки	15 040,90	19 373,30	22 313,00
14. Тип фінансової стійкості	Фінансова нестійкість (напруженість)	Фінансова нестійкість (напруженість)	Ідеальна стійкість

В 2021 році підприємство має нестійкий фінансовий стан і йому більш прийнятна тимчасова напруженість: $0 < 14307,6 < 29348,5 < 35931,9$; $-21624,3 < -6583,4 < 0$.

Щодо 2022 року, то ситуація подібна, підприємство немає достатньо капіталу, щоб перекрити не фінансові активи: $0 < 13848,7 < 33222 < 35592,3$; $-21743,6 < -2370,3 < 0$.

Ідеальна стійкість наявна тільки в 2023 році, що говорить про те, що підприємство має достатньо власного капіталу, щоб покрити немобільні активи.

Для того, щоб забезпечити достатню фінансову стійкість за 2021 та 2022 рік необхідно зменшити немобільні активи, за рахунок зменшення запасів. Для цього потрібно:

- постійне прогнозування попиту;
- зменшити термін часу між закупівлею матеріалів та їх використанням у виробництві;
- здійснювати інвентаризацію;
- ефективна комунікаціями між відділами підприємства;
- прискорити обіг товарів або матеріалів;

Отже, при проведенні діагностики підприємства за моделі модифікованого балансу, було виявлено, що за 2021-2022 р. тип фінансової стійкості є фінансова нестійкість або напруженість. Характерна ситуація, коли підприємство має дефіцит капіталу для перекриття не фінансових активів. В 2023 році йому характерна ідеальна стійкість, адже наявний капітал щодо покриття немобільних активів. Для того, щоб досягти ідеальної стійкості підприємства за 2021 та 2022 роки, потрібно вжити заходи щодо збільшення капіталу, або зменшення запасів. Зменшити запаси можна завдяки інвентаризації, комунікації між відділами та прискорити обіг матеріалів.

3.3 Оптимізація структури капіталу підприємства

Оптимізація структури капіталу характеризує співвідношення власних та позикових коштів. Вона впливає на кінцеві результати роботи, тому необхідно визначити властивості позикового та власного капіталу. Переваги власного капіталу є [11]:

- легкість залучення, адже рішення щодо зростання власного капіталу приймаються керівництвом без згоди інших учасників;
- існує потенціал створення прибутку в усіх сферах діяльності;
- забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості на довгий термін.

Недоліки власного капіталу є:

- поява фінансових ризиків, зниження платоспроможності та фінансової стійкості;
- активи, які формуються за рахунок позикового капіталу, можуть створювати нижчу дохідність;
- залежність боргів від кон'юнктури ринку;
- обмежений масштаб залучення.

При проведенні аналізу фінансової стійкості підприємства, можна дійти висновки, що для покращення фінансового стану, потрібно здійснити оптимізацію структури (табл. 3.3). Правильне співвідношення власного та позикового капіталу дозволить підприємству зменшити ризики та підвищить рентабельність.

Визначити оптимальну структуру капіталу можна завдяки методу фінансового левериджу. Завдяки цьому методу можна оцінити, як зміни в структурі капіталу впливають на прибутковість підприємства, а також знайти оптимальний баланс між ризиками та доходністю.

Під час аналізу капіталу ТОВ «ЛІТМА» було виявлено, що компанія не має власних джерел для формування капіталу, а також не використовує позикові кошти для своєї подальшої діяльності.

Отже, на основі даних таблиці 3.3, найкращим варіантом для підприємства є співвідношення власного та позикового капіталу 50% до 50% ($RFL = 2,07$). Це оптимальне рішення з кількох причин.

1. Дотримання балансу між капіталами дозволяє зменшити фінансові ризики та підвищує ефективність використання позикових коштів.

2. Створення резервів власного капіталу для подолання фінансових труднощів та позикові кошти забезпечують ресурси для фінансування операційної діяльності;

3. Оптимізація капіталу, через зменшення витрат на обслуговування власного капіталу та боргів.

4. Зберігається кредитний рейтинг підприємства, тобто робить його більш привабливим для інвесторів та кредиторів.

5. Наявність гнучкості підприємства в прийнятті рішень.

Таблиця 3.3 – Визначення оптимальної структури капіталу ТОВ «ЛІТМА»

Показник	Частка залученого капіталу								
	30%			50%			80%		
1. Капітал разом, тис. грн	37 540,60			37 540,60			37 540,60		
2. Власний капітал, тис. грн	26278,42			18770,3			30032,48		
3. Позиковий капітал, тис. грн	11262,18			18770,3			7508,12		
4. Прибуток до сплати відсотків і податку (варіанти), тис. грн	7245	12245	17245	7245	12245	17245	7245	12245	17245
5. Відсотки за позики, %	2252	2252	2252	3754	3754	3754	1501	1501	1501
6. Прибуток, тис. грн	4992	9992	14992	3491	8491	13491	5743	10743	15743
7. Податок на прибуток, тис. грн	898	1798	2698	628	1528	2428	1033	1933	2833
8. Чистий прибуток, тис. грн	4094	8194	12294	2862	6962	11062	4709	8809	12909
9. Рентабельність власного капіталу, %	0,15	0,31	0,46	0,15	0,37	0,58	0,15	0,29	0,42
10. Рівень фінансового важеля	1,45			2,07			1,26		
11. Загальна потреба в капіталі	1			1			1		
12. Податковий коректор	0,82			0,82			0,82		
13. Рівень ставки за кредит з урахуванням податкового коректора	13,12			13,12			13,12		

Отже, при визначенні оптимальної структури підприємства, найкращий варіант є саме співвідношення власного та позикового капіталу 50 на 50, адже даний підхід дозволяє збалансувати фінанси, знизити ризики та підвищити ефективність організації.

3.4. Автоматизація фінансового аналізу підприємства

Щоб підвищити ефективність підприємства ТОВ «ЛІТМА», важливо отримувати об'єктивну та своєчасну інформацію для проведення аналізу фінансового стану. Даний аналіз визначає позитивні та негативні моменти, тобто вчасно реагувати на них, прогнозувати грошові кошти та прибуток. Ці прогнози включають в себе визначення коефіцієнтів для оцінки фінансової стабільності та платоспроможності підприємства.

Удосконалення проведення аналізу на підприємстві можливо через застосування інформаційної технології, що включає в себе, збір та обробку інформації за допомогою програмних продуктів.

Підприємство ТОВ «ЛІТМА» потребує застосування комп'ютерних програм для аналізу діяльності. Вона викликана тим, що в самому аналізі фінансового стану наявні недоліки, а саме:

- фінансові дані не коригуються з урахуванням інфляційних змін;
- відсутній управлінський облік;
- аналіз ліквідності балансу підприємства не проводиться;
- здійснення аналізу без застосування рекомендаційних заходів щодо виявлення резервів підприємства.

Для вирішення даних проблем, необхідно провести автоматизацію фінансового стану підприємства. Основними перевагами даної автоматизації є:

- забезпечення контролю інформації;
- обробка та формування вихідної інформації;
- зменшення часу на обробку інформації;
- вдосконалення процесу організації аналізу;

- зменшення витрат для проведення аналізу.

Покупка аналітичної програми може понести значні витрати, але при правильному та раціональному використанні, ці витрати компенсуються.

На сьогоднішній день існує велика кількість облікових програм, найпопулярнішими з них є:

- BAS Бухгалтерія – це програмний продукт, який може використовуватися для будь-якого виду діяльності. Основний функціонал програми містить: ведення обліку товарів та матеріалів на складах в кількісному вираженні, інвентаризація запасів, розрахунок заробітної плати по працівниках, введення даних щодо руху коштів на підприємстві, включення операцій щодо реалізації робіт та послуг, врахування виробничих витрат, формування бухгалтерських звітів по рахунках обліку;

- Дебет Плюс – програмний продукт, який орієнтований на автоматизацію оперативного та бухгалтерського обліку. Дана програма містить модульну структуру. Завдяки конфігурації комплексу Дебет Плюс, можна використовувати для автоматизації комунальних, виробничих, будівельних та торгових підприємств, органів місцевого самоврядування, бюджетних організацій, закладів освіти та охорони здоров'я;

- MASTER: Бухгалтерія – програмний продукт для автоматизації обліку середніх та малих організацій. Характерне ведення обліку щодо придбання, реалізації, витрат та залишків на складі. Перевагами даної програми є те, що звіти формуються автоматично та весь облік формується в єдиній інформаційній базі. Наявний захист від втрати інформації та помилок. MASTER: Бухгалтерія співпрацює з клієнтами з Європи, Азії та Америки;

- EqMan – це програма для обліку виробництва, яка включає в себе: різні операції по складу, функція планування, можливість відстежувати товарно-матеріальні цінності, контроль за витратами сировини та продукції, формування звітності та аналітичних даних. Гарантується захист даних та перенесення всієї інформації в хмарне сховище. Також, надається безкоштовна демонстрація програми в режимі онлайн;

- Dilovod – це онлайн-сервіс для здійснення обліку запасів, бухгалтерського та управлінського обліку. Дана програма є аналогом 1С. Вона підходить для ФОП та юридичних осіб, також містить окремий інтерфейс для підприємця та бухгалтера. Надається безкоштовний доступ на 7 днів. Вона включає в себе: звітність в електронному форматі, облік виробництва, облік продажів та замовлень, розрахунок зарплати та управління персоналом, наявний реєстратор розрахункових операцій.

Для покращення фінансових результатів можна використовувати платформи Google Apps Script, вона призначена для створення макросів. Також, часто використовують програму MS Excel (електронна таблиця з математичними функціями). В даній програмі вбудована мова програмування VBA.

Для менш витратного аналізу підприємства ТОВ «ЛІТМА» можна застосовувати програму MS Excel. Вона допоможе автоматизувати розрахунки, знизити ризики та раціонально використовувати час.

Отже, для підвищення фінансової стійкості підприємства важливо автоматизувати аналіз. Були наведені програми, які допоможуть в веденні обліку організації, а саме: BAS Бухгалтерія, Дебет Плюс, MASTER: Бухгалтерія, EqMan та Dilovod.

Розглянемо запропоновані підходи щодо покращення фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА» (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Рекомендаційні підходи щодо підвищення фінансової стійкості підприємства

Підхід	Методи здійснення	Основні цілі, що досягаються	Оцінка ефективності
3.1 Покращення фінансової стійкості підприємства	Створення орієнтовної програми внутрішніх заходів на основі проблемних елементів на підприємстві	Покращення фінансового стану підприємства	Своєчасне впровадження даних заходів, допоможе оптимізувати запаси підприємства, підвищити ефективність грошових коштів, покращити показники діяльності

Продовження таблиці 3.4

Підхід	Методи здійснення	Основні цілі, що досягаються	Оцінка ефективності
3.2 Вид фінансової стійкості підприємства за узагальненою та модифікованою шкалою	Визначення моделі модифікованого балансу	Здійснили класифікацію видів стійкості за узагальненою шкалою. Визначили вид фінансової стійкості підприємства	За отриманими даними визначили, що в 2021-2022 році підприємство є нестійким (тимчасова напруженість), в 2023 році воно є абсолютно стійким
3.3 Оптимізація структури капіталу підприємства	Проведення оптимізації структури капіталу, через різні співвідношення власного та позикового капіталу	Визначили найкраще співвідношення позикового та власного капіталу (50 на 50)	При такому співвідношенні, підприємство стане більш гнучким у виборі рішень, збереже кредитний рейтинг та зможе створити резерви щодо зменшення ризиків
3.4. Автоматизація фінансового аналізу підприємства	Виявлення проблем щодо аналізу підприємства. Впровадження програмних продуктів.	Покращення щодо проведення аналізу підприємства	Запропоновані програмні продукти допоможуть здійснити якісну обробку інформації, зменшити час щодо проведення аналіз та вдосконалити процеси на підприємстві

Можна зробити висновок, що для покращення фінансової стійкості підприємства ТОВ «ЛІТМА», важливо застосувати кожний з цих підходів. Вони орієнтовані на покращення показників підприємства, оптимізації структури капіталу та автоматизації фінансового аналізу.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В економічних умовах, багато підприємств перебувають у важкому фінансовому стані, частина прибутку має інфляційний характер. Даний стан економіки вимагає від організації саме покращення конкурентоспроможності продукції, підвищення ефективності виробництва та його активізації.

Важливою умовою щодо стабільності підприємства є фінансова стійкість. Вона характеризує здатність організації постійно розвиватися, при цьому зберігати баланс між активами та пасивами, гарантувати фінансову незалежність, що забезпечує платоспроможність підприємства.

В першому розділі магістерської роботи було розглянуто теоретико-методичні основи фінансової стійкості підприємства. Наведено декілька визначень щодо фінансової стійкості підприємства, визначили що вона тісно пов'язана з платоспроможністю, фінансовою рівновагою, стабільністю, фінансовою гнучкістю та безпекою підприємства. В залежності від покриття коштів запасами розрізняють абсолютну, нормальну, нестійку фінансову стійкість та кризовий стан. Для оцінки фінансового стану підприємства здійснюють розрахунок відносних та абсолютних показників, визначають фінансовий та операційний леверидж, зону безпеки. Були наведені заходи, щодо покращення фінансової стійкості, а саме: оптимізація збутової політики підприємства, створення стратегій щодо фінансового стану та ризиків, формування довіри, стимулювання та взаємодія працівників, підвищення ефективності управління та ідентифікація загроз.

В другому розділі даної роботи було здійснено дослідження стану та перспектив розвитку легкої промисловості. Проведений аналіз фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства.

Видами діяльності ТОВ «ЛІТМА» є: виробнича, торговельна, посередницька діяльність та включає певний комплекс робіт та послуг.

При проведеному аналізі фінансового стану підприємства, можна говорити про те, що підприємство в 2021-2022 роках є не стійким через дефіцит власних

та довгострокових коштів, які не здатні покрити запаси. В 2023 році фінансовий стан є абсолютним через зростання високоліквідних активів на балансі, що дало змогу покрити ці запаси в плюс. Для подальшого розвитку підприємства, необхідно тримати певний баланс між власними коштами та запасами. Щодо аналізу коефіцієнтів фінансової стійкості підприємства, видно значне покращення з кожним роком, майже всі показники відповідають нормативним значенням, крім коефіцієнта співвідношення необоротних та власних коштів, що вказує на те, що власний капітал в основному формується завдяки оборотним коштам. Показники рентабельності підприємства показують позитивну динаміку, але значне зростання рентабельності капіталу в 2023 році, вказує на те, що підприємство не застосовує весь свій потенціал.

При аналізі ліквідності та платоспроможності підприємства було визначено, що баланс не є ліквідним за 2021-2022 роки, через нехватку грошових коштів для розрахунку з терміновими зобов'язаннями, в 2023 році баланс є повністю ліквідним. Показники ліквідності (коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної) зростають з кожним роком, що вказує на здатність підприємства вчасно погашати поточні зобов'язання та забезпечувати стабільність фінансових ресурсів. Подібна ситуація є з коефіцієнтом платоспроможності, який показує значний ріст (з 0,9730 до 6,7885) протягом 2021-2023 років. Аналіз обігових коштів підприємства дав можливість визначити, що оборотність коштів зменшується з кожним роком, в 2022 році на 42 дні, а в 2023 році на 23 дні, тобто обігові кошти швидше перетворюються на готівку. Коефіцієнт оборотності обігових коштів показує позитивну динаміку щодо зростання, тобто організація здійснює підвищення політики щодо управління запасами.

В третьому розділі магістерської роботи були наведені заходи щодо зміцнення фінансового стану підприємства, а саме: оптимізація запасів, зростання продуктивності працівників, оптимізація грошових ресурсів, вдосконалення структури коштів та зростання обсягів реалізації.

Визначили вид фінансової стійкості за узагальненою та модифікованою шкалою. За 2021-2022 роки наявна фінансова напруженість підприємства, через

нехватку капіталу для фінансування немобільних активів. В 2023 році спостерігається ідеальна фінансова стійкість. Даний аналіз є не настільки інформативним, адже це і так було зрозуміло, що підприємство є нестійким за ці роки, як він визначає саме окремий вид напруженості. Для даного підприємства вона є тимчасовою.

Оптимізували структура капіталу завдяки методу фінансового левериджу. Він допомагає визначити, як зміни в структурі капіталу підприємства впливають на прибутковість. Найкращим варіантом для ТОВ «ЛІТМА» є співвідношення власного та позикового капіталу 50 на 50. Тоді досягається найкращий рівень фінансового важелю, який становить 2,07.

Автоматизація аналізу підприємства є важливим етапом підвищення фінансової стійкості. Були проведенні певні недоліки щодо проведення аналізу на підприємстві, а саме: дані не розраховуються з інфляційними змінами, баланс ліквідності не проводиться, відсутній управлінський облік. Важливо застосовувати різноманітні продукти, які допоможуть вирішити дані проблеми.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Нужна%20О%20А%204/page10.html (дата звернення 16.11.2024).
2. Аналіз показників ліквідності та платоспроможності підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/28009/> (дата звернення 29.11.2024).
3. Аналіз ринку одягу та взуття України. 2024 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-odezhdy-i-obuvi-v-ukraine-2024-god> (дата звернення 22.11.2024).
4. Аналіз фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Нужна%20О%20А%204/page9.html#:~:text=Третій%20тип%20фінансової%20стійкості%20–%20нестійкий,платіжних%20зобов%27язань%20за%20рахунок (дата звернення 12.11.2024).
5. Афонська К. Визначення сутності й економічного змісту платоспроможності підприємства / К. Афонська // Молодіжний економічний вісник ХНЕУ ім. С. Кузнеця. – 2022. – №12. – С. 8-9.
6. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. / О. Я. Базилінська. – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 398 с.
7. Балабанова Л. В. Стратегічне маркетингове управління конкурентоспроможністю підприємств: навч. посіб. / Л. В. Балабанова, В. В. Холод. – Київ: Професіонал, 2006. – 448 с.
8. Баранівський О. А. Теоретичні аспекти оцінки фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / О. А. Баранівський // Економіка і суспільство. – 2018. – Вип. 15. – С. 211. – Режим доступу:

https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/32.pdf (дата звернення 12.11.2024).

9. Бетлій О. Секторальний аналіз: легка промисловість [Електронний ресурс] / О. Бетлій, Є. Ангел // Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2024/CEP/Sectoral_report_light_industry.pdf (дата звернення 21.11.2024).

10. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська та ін. – Київ: КНЕУ, 2009. – 592 с.

11. Гайченя П. В. Оптимізація структури капіталу підприємства [Електронний ресурс] / П. В. Гайченя. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/79-1.pdf> (дата звернення 02.12.2024).

12. Геращенко І. О. Поняття фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / І. О. Геращенко, О. В. Колосова. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/322823202.pdf> (дата звернення 11.11.2024).

13. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 22.11.2024).

14. Докієнко Л. М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / Л. М. Докієнко // Підприємництво та інновації. – 2020. – №14. – С. 25-31. – Режим доступу: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/362> (дата звернення 01.12.2024).

15. Дослідження текстилю, одягу, шкіри та взуття в умовах повномасштабної війни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrlegprom.org/ua/news/doslidzhennya-tekstylyu-odyagu-shkiry-ta-vzuttya-v-umovah-povnomasshtabnoyi-vijny/> (дата звернення 23.11.2024).

16. Коваль О. А. Управління фінансовою стійкістю підприємства [Електронний ресурс] / О. А. Коваль, П. Р. Літус // Електронний журнал

«Ефективна економіка». – 2020. – №12. – С. 5-6. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.77> (дата звернення 13.11.2024).

17. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування : навч. посіб. / Г. О. Крамаренко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2017. – 90 с.

18. Крищенко С. Шляхи покращення фінансового стану підприємства / С. Крищенко, І. Гуляєва // Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія: Економіка і управління. – 2015. – Вип. 32. – С. 270-278.

19. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз: монографія / Л. А. Лахтіонова. – Київ: КНЕУ, 2001. – 221 с.

20. Легка промисловість: енциклопедія сучасної України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-54036> (дата звернення 21.11.2024).

21. Лиференко Г. Н. Фінансовий аналіз підприємства: навч. посіб. / Г. Н. Лиференко. – Миколаїв: Екзамен, 2005. – 135 с..

22. Ліснічук О. А. Методичні підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / О. А. Ліснічук, Т. А. Нестерчук // Економіка і суспільство. – 2018. – Вип. 18. – С. 454-460. – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/18_ukr/63.pdf (дата звернення 13.11.2024).

23. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансовастійкість – основні складові оцінки фінансового стану підприємства / В. С. Марцин // Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 7. – С. 26-30.

24. Михалків А. А. Фінансова стійкість підприємства з позиції системного підходу [Електронний ресурс] / А. А. Михалків, В. В. Булезюк // Міжнародний науковий журнал «Грааль науки». – 2023. – С. 70-72. – Режим доступу: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.10.11.2023.09> (дата звернення 10.11.2024).

25. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: підручник / О. О. Непочатенко, Н. Ю. Мельничук – Київ: «Центр учбової літератури», 2013. – С. 367-370.

26. Нікбахт Е., Гропеллі А. Фінанси: пер. з англ. В. Ф. Овсієнка. – Київ: Основи, 1993. – 383 с.

27. Партин Г. Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування [Електронний ресурс] / Г. Партин, С. Папірник // Механізм регулювання економіки. – 2022. – №3-4. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.21> (дата звернення 06.11.2024).

28. Петренко В. С. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства / В. С. Петренко, О. П. Квасова // Міжнародний науковий журнал «Економічні науки». – 2015. – №8. – С. 139-142.

29. Петрушенко Т. В. Шляхи вдосконалення та зміцнення фінансової стійкості підприємства / Т. В. Петрушенко // Соціальна економіка. – 2015. – №2, вип. 50. – С. 154-161.

30. Показники довгострокової платоспроможності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5347431/page:4/> (дата звернення 16.11.2024).

31. Попова Г. Ю. Фінансова стійкість підприємства та можливості її збільшення [Електронний ресурс] / Г. Ю. Попова, І. С. Кошева // Збірник наукових праць ДонНАБА. – 2021. – №2 (25). – С. 48-49. – Режим доступу: <https://donnaba.edu.ua/journal/wp-content/uploads/2021/11/48-57.pdf> (дата звернення 10.11.2024).

32. Про затвердження плану заходів з підтримки легкої промисловості України на 2022-2024 роки [Електронний ресурс]: затверджено розпорядженням Кабінетом Міністрів України від 16 лютого 2022 р. N 169-р. – Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/KR220169?an=7> (дата звернення 23.11.2024).

33. Рудницька О. М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / О. М. Рудницька, Я. А. Біленська // Вісник «Логістика». – Львів: НУ ЛП, 2009. – № 649. – С. 132-138.

34. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. 2-ге вид., розшир. та допов. / Г. В. Савицька. – Київ: Знання, 2005. – 662 с.

35. Сак Т. В. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування [Електронний ресурс] / Т. В. Сак, Н. П. Шепелюк // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2023. – №4 (26). – С. 40. – Режим доступу: <https://doi.org/10.15276/ej.04.2023.5> (дата звернення 14.11.2024).

36. Тузенко В. Шляхи підвищення рівня фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / В. Тузенко. – Режим доступу: http://vtei.com.ua/doc/doc/16_06_2021zb01.pdf#page=343 (дата звернення 17.11.2024).

37. Тютюнник Ю. М. Формування методики факторного аналізу показників фінансової стійкості аграрних підприємств [Електронний ресурс] / Ю. М. Тютюнник. – Режим доступу: <https://magazine.faaf.org.ua/formuvannya-metodiki-faktornogo-analizu-pokaznikiv-finansovoi-stiykosti-agrarnih-pidpriemstv.html#:~:text=Запас%20фінансової%20стійкості%20–%20це%20відносний,поки%20операційна%20діяльність%20залишиться%20беззбитковою> (дата звернення 14.11.2024).

38. Царенко І. Ю. Оцінка фінансової стійкості підприємства та напрямки її забезпечення [Електронний ресурс] // І. Ю. Царенко, О. М. Краснікова. – Режим доступу: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/studconf/398.pdf> (дата звернення 13.11.2024).

39. Цибульська Е. І. Фінансова рівновага суб'єкта господарювання як особливий стан його капіталу [Електронний ресурс] / Е. І. Цибульська, О. І. Сахненко // Електронний журнал «Ефективна економіка». – 2022. – №10. – Режим доступу: <https://nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/669> (дата звернення 08.11.2024).

40. Чмир Т. С. Фінансова безпека як пріоритетний складник економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / Т. С. Чмир // Економіка і суспільство. – 2018. – Вип. 17. – С. 396. – Режим доступу: https://economyandsociety.in.ua/journals/17_ukr/59.pdf (дата звернення 08.11.2024).

41. Чупіс А. В. Фінансова безпека сільськогосподарських підприємств / А. В. Чупіс // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2009. – № 2. – С. 45-49.

42. Шпильовий В. А. Фінансова стійкість промислових підприємств в Черкаській області [Електронний ресурс] / В. А. Шпильовий // Електронний журнал «Ефективна економіка». – 2015. – №12. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4637> (дата звернення 11.11.2024).

